

Spam zal altijd een
gaatjespan blijven

Mensen/2

Achtergrond/8

English page/11

6 november 2003 / jaargang 46

Cursor 9

/3 Nieuw pensioenstelsel
/6 Spinvis in Gaslab
/7 Controle fietsverlichting
/12 Universiteitsberichten
/14 Onderzoek

Informatie- en opinieblad van de Technische Universiteit Eindhoven. Redactie telefoon 040-2472961 fax 040-2456033 e-mail cursor@tue.nl

Decanen bekritisieren Sectorplan

De Eindhovense decanen zijn geschrokken van de plannen uit de tweede versie van het Sectorplan Wetenschap & Technologie. Als de drie TU's op onderzoekgebied niet meer met elkaar kunnen concurreren, vrezen ze voor de kwaliteit.

"Dit is een onzalig plan, dat de dood in de pot betekent voor het onderzoek aan de drie TU's", aldus prof.dr. Hans Niemantsverdriet, decaan bij Scheikundige Technologie. "Door op onderzoeksgebied alle overlap tussen de drie instellingen weg te halen, gaat de gezonde onderlinge concurrentie en competitie verloren. Er is zo geen druk meer en iedere groep kan vanuit een comfortabele positie projectvoorstellen indienen, want referentiepunten met vergelijkbare groepen ontbreken."

Prof.dr.ir. Wim de Jonge, decaan van Technische Natuurkunde, beseft dat ook Eindhoven niet voorbij kan gaan aan de druk die op de drie TU's wordt uitgeoefend om onderwijs en onderzoek meer op elkaar af te stemmen. "Blijkbaar is zowel binnen de politiek als het bedrijfsleven het beeld ontstaan dat we het aan de drie TU's niet goed doen met betrekking tot ons onderwijs en onderzoek", aldus De Jonge. "Aan ons de taak om die verkeerde indruk weg te nemen."

Wat de decanen ook zeer steekt, is het feit dat er twee extra bestuurslagen bijkomen. Niemantsverdriet: "Zo moeten de decanen van de drie TU's met elkaar gaan overleggen over welk onderzoek men waar wil gaan uitvoeren. Deze groep heeft echter geen beslissingsbevoegdheid, maar moet de drie Colleges van Bestuur van adviezen gaan voorzien. De drie CvB-voorzitters vormen dan weer een aparte raad die aan de hand van die adviezen beslissingen gaat nemen. En dat op basis van een meerderheid. Dat zou kunnen betekenen dat twee instellingen gaan beslissen over wat er aan de derde instelling moet gebeuren".

Ook wordt de daadkracht van Twente gewantrouwd bij de totstandkoming van het Sectorplan. En dan met name de inbreng van de Twentse CvB-voorzitter prof.dr. Frans van Vught. In het Sectorplan zien de decanen het Twents model terug, waarbij onderzoek en onderwijs van elkaar gescheiden worden. Dat is voor hen onacceptabel.

Op 10 en 11 november gaan de decanen met het CvB in beraad over deze kwestie. CvB-voorzitter ing. Amandus Lundqvist liet weten dat hij de gesprekken van komende week wil afwachten, alvorens hij een reactie geeft.

Lees verder op pagina 13

De klagmuur van Groep-één

Meer kamers, langere openingstijden voor de faculteitsbibliotheken en Vertigo, de Mensa terug, betere en goedkopere catering, een nieuw gebouw voor Technologie Management, meer werkplekken en internetaansluitingen, waarom is de TU Delft altijd in het nieuws en de TU/e niet? Dit is een greep uit de opmerkingen die afgelopen dinsdag en woensdag op de ideënmuur van studentenfractie Groep-één werden geschreven door studenten. "We zijn

momenteel bezig met het schrijven van ons verkiezingsprogramma. Op deze manier kijken we wat studenten belangrijk vinden", zegt Jesper Buijs van Groep-één. "Als een onderwerp vaak aangehaald wordt, kunnen wij ermee naar het College van Bestuur gaan om te kijken of het gerealiseerd kan worden."

Foto: Bart van Overbeeke

Ex-studenten betalen studiefinanciering Tegenplan PvdA, GroenLinks en LSVb

De Partij van de Arbeid, GroenLinks en de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) hebben samen een voorstel geschreven voor een nieuw studiefinancieringsstelsel, als reactie op het rapport van de Commissie-Vermeend. In dit voorstel worden het collegegeld en de huidige prestatiebeurs afgeschaft. Ex-studenten betalen de extra kosten voor dit stelsel.

Studenten moeten over voldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun kosten van levensonderhoud, afhankelijk van de woonsituatie, maar onafhankelijk van het inkomen van de ouders, vinden de drie partijen. Zo kunnen ze zich echt op hun studie richten. Volgens hen wordt het studiefinancieringsstelsel zo niet duurder voor de rijksoverheid. Extra geld voor de realisatie van het

plan komt van ex-studenten die na hun studie, afhankelijk van hun inkomen, een bijdrage leveren. Deze bijdrage kan op verschillende manier vormgegeven worden. Het kan bepaald worden door bijvoorbeeld de studieduur en eventuele extra verbruikte voorschotten. Of het kan een vast percentage van het jaarinkomen zijn gedurende een bepaalde periode, afhankelijk van de studieduur. Het kan ook een variabel percentage van het jaarinkomen zijn, ook afhankelijk van de studieduur.

Vorige week bleek dat een kamermeerderheid van SP, PvdA, CDA en D66 tegen het plan van staatssecretaris Annette Nijs van Onderwijs is om studenten meer te laten lenen. Dat plan bracht ze naar voren bij de presentatie van het rapport van de Commissie-Vermeend. Nijs laat nu eerst deskundigen kijken

hoe het advies het beste tot beleid te smeden is. De begroting van het ministerie van OC&W werd gisteren, woensdag 5 november, en vandaag besproken in de Tweede Kamer. Hierbij komt ook het plan van de linkse partijen aan de orde.

Commissie-Vermeend

Een brede commissie onder leiding van PvdA'er Willem Vermeend heeft de afgelopen maanden onderzocht welke veranderingen nodig zijn om in de toekomst een werkbare, flexibele en vooral betaalbare studiefinanciering te houden. De Commissie-Vermeend bracht de mogelijkheden terug tot twee. De eerste is een combinatie van een lening en een gift, de tweede stufi is een sociaal leenstelsel waarbij de overheid het risico dekt. In deze opzet heeft de student van de toekomst één garantie: hij moet veel meer gaan lenen.

Vermeend stipte bij de presentatie van het rapport van de commissie allerlei zaken aan: flexibiliteit -de huidige beurs zou niet lekker bij een gesplitste bachelor-masterstudie passen-, ouderonafhankelijkheid, waken voor versnippering door bijbaantjes. Maar de crux zit hem natuurlijk in de flinke kostenpost die de stufi voor het ministerie van OC&W is.

De verantwoordelijkheid van de lening volledig bij de student leggen is volgens de Commissie-Vermeend niet mogelijk. Studenten zouden hierdoor gedwongen worden een lening af te sluiten en dat zou juridisch niet haalbaar zijn. Als er al geleend wordt, dan moet de overheid de risico's dekken. Daarnaast zou er iets van een gift in de nieuwe stufi moeten zitten./•

(Advertentie)

KOM DIT WEEKEND NOG NAAR HET BEURSGEBOUW. BEZOEK GRATIS HET 12^E BOEKENFESTIJN. DIT MAG JE NIET MISSEN!
De Centrale Boekhandel tijdelijk verplaatst
BOEKEN, STRIPS, CD-ROMS VOOR WEGGEEFPRIJZEN!
Info 040 - 23 76 674

VRIJDAG 7 NOVEMBER 10-21 UUR	ZATERDAG 8 NOVEMBER 10-18 UUR	ZONDAG 9 NOVEMBER 10-18 UUR
---------------------------------------	--	--------------------------------------

Katja Roose

“Kitesurfen is een echte verslaving”

Brigit Span
Foto: Bart van Overbeeke
De TU/e heeft sinds vorige week een kersverse Nederlands kampioene in huis: TeMa-studente Katja Roose is eerste geworden bij het NK kitesurfen. Deze sportieve hobby is een levensstijl geworden voor de 22-jarige Roose. Op een board laat ze zich voorttrekken door een vlieger en maakt de meest fantastische sprongen boven het water.

Roose is een echte ‘beachbabe’. Haar gezicht is gebruint door de vele uren op het water in zonnige oorden en haar lange blonde haren zijn extra gebleekt onder dezelfde omstandigheden. Ze komt uit Vlissingen en hangt sinds ze jong was al rond op het strand en in de zee. Haar vriend doet aan kitebugging; achter een enorme vlieger aan over het strand racen in een wagentje. “Ik wilde ook

wel eens achter die kite aanhangen”, zegt Roose. Ze moest echter beginnen met het vliegeren. “Je moet de kite zo kunnen beheersen dat je de kracht uit de vlieger krijgt. Vliegerbeheersing is het allerbelangrijkste in deze sport”, weet Roose inmiddels. “Je hebt het meeste voordeel van vliegerervaring. Meer dan van boardgevoel omdat je bijvoorbeeld al surft.” Van het vliegeren op het droge kreeg Roose al gauw genoeg. “Ik wilde het water op met een board. Toen ik dat deed, kon ik meteen al een stukje varen.” Roose was verkocht: in het voorjaar van 2002 kocht ze een goede vlieger en een kiteboard. Ze leerde goed varen en springen. “Vanaf dat moment werd kitesurfen een echte verslaving en mijn levensstijl. Het allereerste dat ik ’s morgens doe, is op internet kijken hoe de wind staat. Vanaf windkracht vier zorg ik dat mijn afspraken zo geregeld zijn dat ik naar Vlissingen kan om te kitesurfen.” Ook in hartje

winter gaat Roose de zee op. “Dan blijf ik geen drie uur op het water, maar een halfuurtje. Ik doe ook geen stunts, want het is geen pretje om een nat pak te halen in die kou. Als ik me op het strand omkleed op zo’n koude dag vraag ik me wel eens af waar ik mee bezig ben, maar als ik eenmaal op het water sta, ben ik helemaal blij.” Roose ging inmiddels zo goed op haar board dat haar vriend en vader haar vorig jaar voorstelden mee te doen aan het Nederlands kampioenschap kitesurfen. “Ze zeiden ‘als er tien meedoen, hoor je in ieder geval bij de top tien van Nederland’. Er deden drie dames mee, ik werd tweede.” Na deze prestatie werd Roose gevraagd voor het Nederlands freeride team. “Dit team doet wel mee aan wedstrijden, maar niet voor de punten. We kitesurfen op hoog niveau, maar met een hoog fungehalte. Je kunt ons team zien als de ‘soul’ van het kitesurfen. Wij zijn altijd op zoek naar het ideale gevoel,

de ideale spot. We reizen daarvoor ook veel.” Omdat de winnares van het NK naar het Europees kampioenschap ging, mocht Roose haar plek innemen bij het Red Bull King of the Air-event op Maui, Hawaï. Eind september ging ze naar Maui voor twee weken. “Het is een prachtig tropisch oord, met een lekker zonnetje, lekker water, maar geen ideale wind. Die is te vlagerig om goed te kunnen kitesurfen.” Roose eindigde als zevende tijdens deze wedstrijden. Vorig weekeinde werd ze bovendien Nederlands kampioene in een veld van vijf vrouwen. “Ik zou er voor kunnen kiezen om professional te worden, maar dat is wel echt een hele stap. Ik wil mijn studie absoluut afmaken, wil dat niet laten verslappen. Maar ik wil ook regelmatig wedstrijden doen over de hele wereld. Ik heb het geluk dat ik makkelijk leer. Ik loop niet zo heel ver achter. De verwachting is dat ik met een jaartje vertraging afstudeer. Je

hebt je studie toch nodig.” “Ik kitesurf om het kitesurfen, niet per se om de prestatie. De snelheid en de sprongen zijn heel gaaf. Als ik spring, kom ik wel een meter of zeven omhoog. Het geeft een kick als je zo hoog hangt en dan ook nog goed landt. Je kunt met een lap stof en een plankje de wind en het water beheersen, er gewoon mee spelen.” Roose geeft zelf les bij een kitesurfschool in Vrouwenpolder. Toch is ze nog lang niet volleerd, zegt ze zelf. “Er zijn nog zoveel tricks die ik niet ken. Wat nu heel erg in is, is om zelf een rondje om je as te draaien in de lucht, maar om je kite dat ook te laten doen. Je komt dan op gelijke hoogte met je vlieger te hangen, soms zelfs hoger. Dat heb ik gezien in Maui, maar dat kan ik nog niet. De trainingen hiervoor zullen wel gepaard gaan met flinke klappen.” / ●

Cursor/Colofon

© 2003. Auteursrechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder voorafgaande toestemming van de hoofdredacteur. De redactie behoudt zich het recht voor om aangeboden artikelen te wijzigen.

Redactie Han Konings (hoofdredacteur), Brigit Span (eindredacteur), Merijn van den Berg, Chantal Louwers, Monique van de Ven **Aan dit nummer werkten verder mee** Jeannette Bos, Martine Greijmans, Ruben Libgott, Benjamin Ruijsenaars, Paul Weehuizen **Foto's** Bart van Overbeeke, Bram Saeys **Lay-out** Esther Valk **Redactieraad** drs. Joost van den Brekel, prof.dr.ir. Hans van Duijn (voorzitter), Agnes van Hemert (secretaris), prof.dr.ir. Han Meijer, Jaap Minnema **Basisvormgeving** Koos Staal **bno Druk** Drukkerij E.M. de Jong B.V. Baarle-Nassau **Advertenties** Van der Meulen Promotions, Postbus 413, 9200 AK, Drachten, tel. 0512 - 520936 **Redactie-adres** TU/e, W-hal 1.25, postbus 513, 5600 MB Eindhoven, tel. 040 - 2472961/2474020, fax 040 - 2456033, e-mail: cursor@tue.nl, www.tue.nl/cursor.

Cursor is aangesloten bij het Hoger Onderwijs Persbureau (HOP)

TU/e technische universiteit eindhoven

De week van/Frits

Frits Niemans is docent bij het Studenten Sportcentrum.

Maandag: Deze week begon met het losbikken van het ijs op de voorruit van de auto. ‘s Ochtends werk ik als fysiotherapeut in het Elkerliek Ziekenhuis in Helmond waar ik ingeschakeld ben voor de hartrevalidatie na hartinfarct of -operatie. ‘s Avonds werk ik in het Studenten Sportcentrum waar ik de fitnessstrainingen coördineer en begeleid en de sportblessurebegeleiding verzorg. Daarnaast geef ik met een aantal collega’s rsi-instructie voor studenten en medewerkers van de TU/e.

Dinsdag: Helaas blijft de versnellingspook van mijn wagentje hardnekkig in ‘z’n achterruit’ staan. Het worden twee wielen in plaats van vier. Zoals elke dinsdagmiddag haal ik na het werk mijn twee dochters (zeven en negen jaar) van school. Daarna naar het Studenten Sportcentrum om te starten met een rsi-uurtje en het fitness-

gebeuren. Mijn kinderen liggen al te slapen als ik mijn avondhap in de magnetron schuif. De laatste daad van vanavond bestaat uit twee blokjes om met onze boerenfox. Honderd procent onvoorwaardelijke trouw op vier poten en altijd enthousiast.

Woensdag: Na het werk wordt het zieke autootje opgesleept naar de garage. Mijn kinderen hebben ‘s middags een strak programma van clubjes en verenigingen Een kort avondprogramma in het sportcentrum.

Donderdag: Op sommige dagen is het programma van een tweeverdiener gecompliceerd. Wat te denken van deze briefing door mijn vrouw? ‘Als Niels (mijn zoon) thuiskomt, eerst wat eten, daarna mag hij spelen bij Lucas (vriendje). Daarna rijdt hij met Thomas (de oppas) mee terug. Thomas kan maar een uurtje oppassen, omdat hij eigenlijk op de kleine van Onno en Marjan moet letten, maar hij zorgt wel

dat de kinderen eten (spaghetti). De meiden worden door de moeder van Caroline opgehaald voor het hockey. Zorg jij dat de kinderen hun hockeykleden aanhebben? Jolanda brengt de meiden weer terug naar huis. Probeer op tijd thuis te zijn, dan kunnen ze meteen naar bed.’

Vrijdag: ‘s Ochtends de gehele ochtend hartrevalidatie gegeven in Helmond. Snel naar huis, het autootje ophalen, eten en naar het sportcentrum voor een workshop rsi voor eerstejaars Bedrijfskunde. ‘s Avonds met vrienden een etentje in het Italiaans Centrum (waanzinnig lekkere gamba’s). Waarom gaat het leven sneller als je ouder wordt?

'Wetenschappers dupe nieuw pensioenstelsel'

Wetenschappers worden onevenredig hard in de portemonnee getroffen door het nieuwe pensioenstelsel van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), dat in januari ingaat. Dat stellen VAWO (vereniging van wetenschappelijk personeel) en universiteitenvereniging VSNU.

In het nieuwe stelsel worden de pensioenen niet meer gebaseerd op het laatst verdiende salaris, maar op het zogeheten 'middelloon'. "Daardoor dreigen grote groepen wetenschappers tegen een pensioenschade van twintig tot dertig procent aan te lopen", zegt vice-voorzitter Pieter Fokkink van de VAWO. Veel wetenschappers doen er lang over om de top van de salarisschaal

bereiken. Voor hen pakt een pensioen op basis van het middelloon relatief slecht uit. "Er valt ook bijna niet tegenop te sparen", aldus Fokkink. "Je kunt wel acht tot negen procent van je brutosalaris reserveren, maar de overheid heeft daar allerlei fiscale beperkingen aan gesteld."

Ook de VSNU is verolgen over de uitkomst van de onderhandelingen, omdat de wetenschappers zijn overgeslagen bij maatregelen die de financiële schade enigszins moeten beperken. Nog liever had de universiteitenvereniging gezien dat werknemers meer zouden moeten betalen voor de vut-regeling. Maar de tegenwoordigers van universiteiten en wetenschappelijk personeel vormden een te kleine minderheid

in het totale veld van organisaties die over het pensioenstelsel beslisten.

Volgens Marc van Wingerden van de VSNU is de onvrede bij de universiteiten zo groot, dat ze zich bezinnen over hun positie binnen het ABP. Het onderwerp staat op de agenda voor de volgende VSNU-vergadering in december. Door de sluipende beurskrach van de afgelopen jaren zijn de beleggingen van de fondsen voor een groot deel verdampt. De overgang van eindloonaar middelloonstelsel levert het ABP volgend jaar een besparing van drie procent op. Het gaat om rechten die vanaf 1 januari 2004 worden opgebouwd. De eerder opgebouwde rechten blijven bestaan. (HOP)/●

Skatebowl valt twee keer in prijzen

De MU Bowl heeft de publieksprijs plus de derde prijs in de categorie houtarchitectuur gewonnen bij de Houtprijs 2003. De houten skatebowl is ontworpen door Maurer United Architects in samenwerking met twintig Bouwkunde-studenten van de TU/e.

De naam van de skatebowl is afkomstig van het Eindhovense kunstcentrum MU. In dit centrum was in de zomer van 2001 een tentoonstelling te zien over de relatie tussen skateboardcultuur, kunst en architectuur. Onderdeel van de expositie was een maquette van een skatebowl, ontworpen door studenten van de TU/e onder begeleiding van architect en TU/e-alumnus Marc Maurer. De gemeente Eindhoven stelde vervolgens een subsidie beschikbaar om de bowl daadwerkelijk te bouwen. Als tijdelijke locatie bood de gemeente een oude

vliegtuighangar aan op het voormalige militaire vliegveld in Meerhoven. De skaters kozen voor hout als constructiemateriaal omdat het prettiger en veiliger skate dan beton. Het hout vangt eventuele valpartijen beter op. De jury van de Houtprijs 2003 is lovend over de vorm en het materiaal. 'Het gehele oppervlak is dubbel gekromd uitgevoerd, hetgeen een uitdaging en prestatie is, zelfs in het huidige computergestuurd tijdperk. Tegen alle verwachtingen in kunnen 'vloeibare architecturen' wel in houten plaatmateriaal worden uitgevoerd.' Ook de multidisciplinaire aanpak wordt geprezen: 'De MU Bowl is een schoolvoorbeeld voor de eigentijdse aanpak waarbij kunst wordt ingezet bij het oplossen van knelpunten. In het project worden kunst, cultuur en sport gecombineerd tot een initiatief, dat de leefbaarheid in de stad verbetert'./●

Koningin krijgt eerste exemplaar TIN-20

Het eerste exemplaar van het laatste deel van de serie Techniek in Nederland in de Twintigste eeuw (TIN-20) wordt op woensdag 12 november overhandigd aan koningin Beatrix.

De serie toont hoe techni-

sche en maatschappelijke ontwikkelingen samenhangen en elkaar beïnvloeden. Het laatste deel gaat over hoe de techniek de Nederlandse geschiedenis vormde. Het TIN-20-programma stond onder toezicht van de Stichting Historie der Techniek./●

In 't kort

Rechtgezet

In de vorige Cursor is een fout geslopen in de naam van de nieuwe dienst DICT. De juiste naam is Dienst Informatie- en Communicatie Technologie.

UMTS in 2004 op markt

KPN begint binnenkort met uitgebreide proeven voor de introductie van datadiensten over het snelle UMTS-netwerk (Universal Mobile Telecommunication System). Dit moet leiden tot de marktintroductie van UMTS-diensten vanaf midden 2004. Uit een onderzoek van TNO, onder leiding van TU/e-hoogleraar Peter Zwamborn, is echter gebleken dat de straling van UMTS-masten invloed heeft op mensen. Op de onderzoekspagina leest u hier meer over.

Lunchlezing over Iran

Het Vredescentrum van de TU/e houdt op vrijdag 14 november een lunchlezing over Iran. Deze duurt van 12.45 tot 14.00 uur in zaal 5 van het Auditorium. Spreker is prof.dr. Johan ter Haar, verbonden aan de Universiteit Leiden. Ter Haar heeft zich verdiept in de problematiek van het land dat vroeger Perzië heette en is positief over de toekomst van Iran. De democratisering komt op gang, maar er zijn ook sterke tegenkrachten in de vorm van conservatieve geestelijken in het land.

Leren omgaan met kwaadheid

De Dienst Personeel en Organisatie (DPO) organiseert in opdracht van het College van Bestuur tweemaal per jaar een algemene management leergang voor hoogleraren, universitair hoofddocenten (UHD) en het hogere kader van de ondersteunende diensten. Tijdens drie bijeenkomsten worden de vijftien deelnemers bewust gemaakt

van hun huidige managementaanpak en worden hun vaardigheden op dit gebied aangescherpt. Vorige week donderdag verleende prof.dr. Hans Amman, lid van het CvB, zijn medewerking aan een karateworkshop, die tot doel had te leren omgaan met agressie en kwaadheid in de omgang met anderen. Amman (links op de foto)

beschikt over de zwarte band in karate en als zijn sparringpartner fungeerde sociaal psycholoog dr. Bert van Hees, UHD aan de VU Amsterdam. Van Hees, vierde dan karate, is ook trainer bij opleidingscentrum De Baak. Met deze organisatie werkt DPO samen bij het aanbieden van deze interne opleiding. Foto: Bram Saeys

Hausse aan diefstal laptops

De laatste vier weken zijn veel laptops gestolen van de campus, zegt ing. Mirjam Jahnke, hoofd van de BedrijfsHulpverlening (BHV) van de TU/e. "Dit heeft niets met inbraak te maken, maar met laksheid van de eigenaren. Mensen moeten hun spullen beter in de gaten houden."

Afgelopen week zijn vanuit het Auditorium een laptop

en een camera gestolen die op een tafel lagen. Een week eerder verdween een laptop uit een kantoor in de W-hal dat even onbeheerd open stond. De laatste laptop is deze week teruggebracht bij het Notebook Service Centrum. Degene die de notebook terugbracht, wilde zich niet bekendmaken of verdere informatie geven.

Van de dief van de laptop in het Auditorium is een sig-

nalement bekend, maar de BHV heeft de verdachte niet kunnen traceren.

"De laatste tijd komt diefstal van laptops en gsm's veel voor", zegt Jahnke. "Mensen denken 'mij gebeurt dat niet' en laten hun spullen gewoon liggen in een open ruimte zoals het Auditorium. Iedereen moet zijn deur goed sluiten en zijn spullen bijhouden."/●

Ach en Wee

De stellingen op de Domtoren

In navolging van de monnik Maarten Luther, die op 31 oktober 1517 de hervormingen op de kerk in Wittenberg spijkerde, hing de Utrechtse wethouder René Verhulst afgelopen vrijdag zeven stellingen op de Utrechtse Domtoren. Deze gaan over de toekomst van het onderwijs in de stad. Volgens het Utrecht Onderwijs Offensief, bestaande uit het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs, het universitair onderwijs, de gemeente en het bedrijfsleven, moeten er verbeteringen worden doorgevoerd in het onderwijs, ondanks de bezuinigingen van het kabinet. Het onderwijs in Utrecht is volgens het Offensief het fundament van de kenniseconomie van de stad. Het vastspijkeren van de stellingen was de startmanifestatie van het Utrechts Onderwijs Offensief. De strekking van de stellingen is dat onderwijs de basis is, waarin de leerling centraal dient te staan en waarin de leerkracht een centrale rol speelt. De komende maanden komt het Offensief met concrete plannen die voortvloeien uit de stellingen.

Foto: Maarten Hartman

NAO: "Kwaliteit nieuwe opleidingen vaak niet evident"

Bij het ene plan voor een nieuwe opleiding heeft men nog geen docenten in beeld, bij het andere past het hele curriculum op een A4-tje. Sommige instellingen vatten hun accreditatie-aanvragen bij de Nederlandse Accreditatie Organisatie (NAO) nogal licht op.

Dat beeld schetste Karl Dittrich, vice-voorzitter van de NAO, voor een afgeladen zaal op het vorige week vrijdag gehouden accreditatiecongres in Leiden. De meesten van de tweehonderd aanwezigen waren vooral geïnteresseerd in de vraag hoe de keuring van de bestaande opleidingen zal lopen. Want zonder stempel van de NAO dreigt binnen twee jaar de bekostiging weg te vallen. Momenteel loopt de NAO zich nog warm met de beoordelingen van aanvragen voor een langere cursusduur of het starten van een nieuwe opleiding. Dat heeft de keurmeesters al een aardig beeld

opgeleverd van het huiswerk dat voor de tot nu toe 93 aanvragen is ingeleverd. "De kwaliteit van de nieuwe opleidingen is vaak niet evident." Men had dan nog geen idee waar de docenten vandaan moesten komen, of de opleiding langer dan een paar jaar in de lucht kon worden gehouden en hoe deze op een goed peil te houden. Dat zijn voorbeelden voor hoe het niet moet, aldus Dittrich. De bestuurder nam ook een zekere creativiteit waar bij de instellingen. "Men veegt vier of vijf opleidingen bij elkaar en brengt dat dan als iets nieuws. Die slinkse wegen kosten ons nog heel wat tijd." Tot nu toe heeft de NAO zes rapporten voltooid. Vijf aanvragen voor nieuwe opleidingen zijn in orde bevonden. Eén kon de toets der kritiek (nog) niet doorstaan en is aangehouden. "En de komende weken zal blijken dat er nieuwe opleidingen worden afgewezen", aldus Dittrich. (HOP)/●

PvdA'er Tichelaar terug op fraudezaak

PvdA-kamerlid Jacques Tichelaar is weer aangeschoven bij de kamervergaderingen over de Commissie-Schutte, die zich buigt over de fraude bij de hogescholen.

De parlementariër wilde eerder niets van het onderzoek weten. De fraudekwesitie werd in zijn ogen niet grondig genoeg aangepakt. De bestuurscultuur waarbinnen de fraude met inschrijvingen kon plaatsvinden, werd immers niet aan de kaak gesteld binnen de opdracht die staatssecretaris Annette Nijs aan oud-GPV'er Schutte gaf. Tichelaar - tot dan toe een ware plaaggeest voor Nijs in het fraudedebat - besloot daarom om samen met de andere progressieve clubs in de Kamer tot een boycot van de commissie. Een paar weken geleden echter trok oud-ambtenaar Ruud Louw

aan de bel: de onderzoeksmethoden van de Commissie-Schutte zouden niet kloppen. De boodschap luidt dat de commissie in haar kruistocht tegen het gerotzooi met overheidsgeld teveel haar heil zoekt in allerlei onwerkbaar, priegelige regeltjes. Louw weet waar hij over praat: hij was jaren bij OC&W actief op dit terrein. Vorige week openden ook de universiteiten de aanval op Schutte. De VSNU liet weten geen bezwaar te hebben tegen het feit dat de commissie de onderste fraudesteen boven wil hebben, maar dat het niet de bedoeling is om bijvoorbeeld ook naar de uitgaven van universiteiten te kijken. "De commissie is aangesteld om onderzoek te doen naar de rechtmatigheid van de inkomsten", liet een woordvoerder weten.

VSNU-voorzitter mr. Ed d'Hondt

stuurde een gepeperde brief naar het Financieel Dagblad. Hij beticht Schutte cs. ervan nieuwe spelregels te bedenken "voor een wedstrijd die al is gespeeld. Dat maakt het moeilijk om te bepalen welke bekostigingsregels aangepast moeten worden omdat ze gevoelig zijn voor discussie en misverstanden, terwijl de Tweede Kamer en de instellingen daar juist graag duidelijkheid over willen".

De onrust omtrent het onderzoek is voor Tichelaar reden om zich alsnog bij de commissievergaderingen op dit punt te roeren. Daarmee houden alleen GroenLinks en de SP hun boycot vol. D66 liet zich als kersverse coalitiepartij enige tijd geleden al zien bij de vergaderingen over Schutte. (HOP)/●

VSNU stopt met lijfblad Academia

Universiteitenvereniging VSNU heeft besloten na zeven jaar haar lijfblad Academia op te heffen. Mogelijk worden de activiteiten op internet voortgezet.

VSNU-woordvoerder Marc van Wingerden kon geen inhoudelijke motivatie voor het besluit geven. De maatregel leidt volgens hem niet tot gedwongen ontslag van de hoofdredacteur. Daardoor blijft de besparing beperkt tot slechts 37.000 euro: alleen de kosten voor fotografie, opmaak en freelance redacteurs. De drukkosten worden namelijk betaald uit de abonnementsgelden. Als er meer werk wordt gemaakt van internet, zal er een

discussieforum komen.

Het wegbezuinigen van Academia komt erg ongelegen voor het HBO-Journaal, het blad van de HBO-raad. Dat kampt met een erg magere financiële basis en streefde al twee jaar naar een fusie van de twee bladen. Voor Harm Noordhof van het stichtingsbestuur komt het VSNU-besluit volkomen onverwacht. "Het is betreurenswaardig. Alle voorbereidingen waren al getroffen. Het is een gemiste kans, want het nieuwe blad had een heel goed en goedkoop middel kunnen worden voor samenwerking in het hoger onderwijs." Het vrijkomende geld gebruikt de VSNU voor het verzamelen van kengetallen van universi-

teiten. Het gaat om tal van indicatoren, zoals studierendement en de deelname van vrouwen en allochtonen. Daarvoor wordt de hulp ingeroepen van Dair, een vereniging van 'informatiemakelaars' in het hoger onderwijs. Volgens Dair-voorzitter Peter Hoekstra, werkzaam aan het Bureau Bestuurlijke Informatie van de UvA, komt het plan voort uit de toenemende behoefte aan helderheid. Zo stelt het ministerie van OC&W tegenwoordig kwaliteitsprofielen van de instellingen samen. De universiteiten denken dit zelf beter, overzichtelijker en beter vergelijkbaar te kunnen. De gegevens zullen in principe openbaar worden gemaakt. (HOP)/●

Demasqué van de diensten

U kunt het geloven of niet; om een verstandig besluit over de prijs van een kopje koffie en een kuipje Beceel te nemen

heeft ons College van Bestuur maanden nodig! Na een noodsignaal in Cursor 3 van 18 september over de onverteerbare prijsverhogingen van eten in de kantine ('Let Lundqvist wel op de kleintjes?') heeft het orakel van de Dienst Interne Zaken gesproken: Studenten die leven op roggebrood en zoet beleg hebben niets te klagen, de koffie blijft drie jaar lang op de huidige prijs, waar zeuren jullie over? De eerste toelichting is prietpraat, een bewijs door het kiezen van de passende gegevens. De tweede toelichting is een direct bewijs van schuld aan ongeoorloofde prijsverhogingen, buiten het afgesproken kader van verhogingen gebaseerd op de CBS-index van de laagste inkomens in Nederland. Zo'n brief is al gênant, nog beschamender is het dat dit college deze brief kritiekloos overneemt en verstuurt aan de universiteitsraad. Heeft het CvB ooit wel een stevig personeelsgesprek met de hoofden van dienst? Of wordt alleen in de faculteiten op deze manier de maat van de medewerkers genomen? Kennelijk wordt er centraal niet op de kleintjes, maar ook niet op de (on)volwassen spelers gelet. Dan volgt het tweede spektakel, de 'peepshow' van Amman over de begroting van 2004. Zoals gewoonlijk geen vergaderstukken, maar een presentatie op basis van transparanten. Zelfs in commissievergaderingen worden er geen definitieve stukken uitgereikt: even inkijken maar wel weer inleveren, onder het

motto 'velletje kijken, luikje dicht'. Wie weet, misschien zit er wel weer een rekenfout in. Maar dit keer gaan zij die zelf ontdekken, de angst van het debacle van het vorige CvB zit er nog diep in. Dit is de procesgang nog maar, maar dan de inhoud! Géén taakstellende begroting voor de diensten, géén zeven procent bestuurlijke korting, dát is alleen voor de faculteiten. Neen, alle diensten krijgen er wat bij, ze zijn zo zielig en zo moeten allemaal meer doen: UFO, bestuurlijke ondersteuning, wetenschapvoorlichting, ga maar door. Op zich nuttige zaken, maar men vergeet dat er dan ook wat verdwijnt. Nieuw personeelsstelsel, dan gaat er vast iets ouds weg. Om-scholen, bijscholen, outplacement of ontslag bij disfunctioneren, dat is de manier om diensten op orde te houden. Niet altijd een mannetje erbij, op deze manier dient een nieuwe sanering van de diensten zich onafwendbaar aan. En er is nog voldoende om te wieden. Zolang er nog medewerkers in dienst zijn die iedere vraag met 'da gao nie' beantwoorden, zolang er geen continue kwaliteitsbewaking van de dienstverlening is (was dat niet toegezegd door het vorige CvB?), valt er nog wat ruimte te maken voor nieuwe dienstverlening zonder extra mensen aan te nemen. Dienstverlening is ondergeschikt aan het belang van de faculteiten die de primaire processen -onderwijs en onderzoek- behartigen. Een begroting in deze vorm: 'no way!'

Prof.dr. Herman Beijerinck, lid universiteitsraad, fractie PUR/TU-één

Reageren?
Mail naar Cursor@tue.nl

Vacaturestop bij universiteiten

Verschillende universiteiten zien zich door de bezuinigingen genoodzaakt een vacaturestop af te kondigen. Doorgaans gaat het daarbij om ondersteunend personeel. Aan de TU/e is hier nog geen sprake van, zegt universiteitssecretaris ir. Harry Roumen desgevraagd.

Het betreft in elk geval de Universiteit Twente, de Universiteit van Amsterdam en de Open Universiteit die de stop hebben afgekondigd. De maatregelen illustreren de financiële nood waarin de universiteiten verkeren als gevolg van de al jaren durende bezuinigingen. De 'efficiencykorting' van Balkenende I is door het nieuwe kabinet niet ingetrokken. Wordvoerder Irma Luiken

van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) spreekt van een zorgwekkende trend. In het jaarverslag had de VSNU er al op gewezen dat het niet goed gesteld is met de financiële situatie van haar leden. De Universiteit Twente kende tijdens een reorganisatie een vacaturestop, waardoor honderdvijftig zijn verdwenen. Inmiddels is er sprake van een selectieve stop voor het ondersteunend personeel. Per functie wordt bekeken of invulling noodzakelijk is. Zo ja, dan wordt eerst geprobeerd intern te werven. Aan de TU/e is nog niet gesproken over het invoeren van een vacaturestop. Op 1 december wordt de begroting eerst besproken door de universiteitsraad. (HOP)/•

Eenderde uitwonende studenten leent

Eenderde van de uitwonende studenten leent bij een bank, de IB-Groep of bij de ouders.

Het gros van hen leent bij de IB-Groep. Daarnaast heeft tweederde van de lenende studenten ook nog een bijbaan van 25 uur per maand. Dat blijkt uit de Studentenmonitor van het studentenblad Sum. Universitaire studenten

verdienen met hun bijbaan gemiddeld 260 euro per maand en hbo-studenten 236 euro. Een uitwonende student leent gemiddeld 260 euro per maand, een thuiswonende student 113 euro. De Sum Studentenmonitor is een online onderzoek onder acht-honderd studenten./•

Diploma, solliciteren en dan... niks

'Onze ambitie is jouw kans!' schreeuwt de advertentie van een chemieconcern vanaf de achterkant van het symposiumboekje. Het bedrijf zegt ruimte te bieden aan talent en een 'uitgebreid scala aan interessante functies' te hebben. De werkelijkheid is momenteel echter vaak anders. Die realiteit stond centraal tijdens het symposium 'De chemie tussen baan en student', georganiseerd door studievereniging Japie.

Zo'n 220 deelnemers, overwegend studenten Scheikundige Technologie, verzamelden zich op donderdag 30 oktober in het Auditorium, om te horen en te discussiëren over het toekomstperspectief van de chemisch ingenieur van nu. En die toekomst is niet zo rooskleurig als nieuwe studenten vaak wordt voorgeschoteld, constateert dagvoorzitter prof.dr. Piet Lemstra, wetenschappelijk directeur van het

Dutch Polymer Institute. "De wereld ligt voor je open", zegt de decaan vaak zo mooi bij de diploma-uitreiking. Ouders trots, student trots, de volgende dag driftig sollicitatiebrieven schrijven en dan... niks."

Lemstra spreekt van een paradox. Hij wijst op het voorstel om vutters in te zetten om het tekort aan chemisch technologen op te vangen, en op berichten dat voor de helft van de chemici die nu met pensioen gaan, geen vervanger is. "Intussen luiden studenten de noodklok: waar zijn dan die banen?"

Volgens prof.dr. Emmo Meijer, chieft technology officer bij DSM en hoogleraar aan de TU/e, zijn de vooruitzichten voor chemisch technologen helemaal zo slecht niet. Wel komt het volgens hem vaker voor dat afgestudeerden niet direct in de functie en bij het bedrijf van hun eerste keus terecht kunnen. Decaan prof.dr. Hans Niemantsverdriet bespeurt

Minister trekt belofte bètalobby in

Onderwijsminister Maria van der Hoeven is teruggekomen op een toezegging aan de bètalobby over het studiehuis. Alle vier de profielen voor de bovenbouw van havo en vwo krijgen slechts drie verplichte vakken, plus een keuzeprofielvak en een vrij keuzevak.

Met dat plan verraste ze vorige week donderdag de kamercommissie, nadat alle fracties hadden geklaagd over de onevenwichtigheid van de profielen in haar eerdere voorstel. Het profiel Natuur en Gezondheid zou onder druk van de bètalobby als enige vier verplichte vakken krijgen, inclusief het vak algemene natuurwetenschappen. Het profiel Natuur en Techniek daarentegen zou veel lichter worden met maar drie verplichte

vakken. Voor de andere profielen golden nog minder verplichtingen. Volgens het nieuwe voorstel van Van der Hoeven komt er voor alle profielen een cluster van relevante vakken. Daaruit moeten scholieren het vierde vak kiezen. Alleen de keuze voor het vijfde vak wordt echt vrij. Alle fracties reageerden welwillend op het idee, maar zeiden het nog wel te willen bestuderen. De minister heeft beloofd het binnen twee weken op papier te zetten. Daarna komen de lobbies uit het veld er niet meer aan te pas, maar gaat het voor besluitvorming naar de Tweede Kamer.

Concessie

Met veel tegenzin had Van der Hoeven deze zomer een concessie gedaan aan de bètalobby. Die vond dat de verlichting van de

studielast de doorstroming naar het exacte en technische onderwijs zou bemoeilijken. Die kritiek kwam van de universiteiten, het bedrijfsleven, wetenschapsacademie KNAW, de Onderwijsraad en bèta-popularisatie-stichting Axis. Van der Hoeven had gezegd dat haar concessie geen oplossing zou bieden voor het bètatekort. Daarvoor zou een totale vernieuwing van de inhoud van de bètavakken nodig zijn, en een betere afstemming van het voortgezet onderwijs op hbo en wo. Voor die vakinhoudelijke vernieuwing komen er profielcommissies. Dat zal echter niet gebeuren voor augustus 2007. Dan moeten wel de nieuwe profielen van start gaan. Ook daarover zullen de profielcommissies zich buigen. (HOP)/•

Route station naar TU/e aangepakt

De openbare ruimte rondom het Kennedy Business Center (KBC) wordt vanaf januari 2004 ingericht aan de hand van een ontwerp van het Rotterdamse architectenbureau Juurlink & Geluk.

Op dit moment is de doorgang van het NS-station naar de TU/e-campus een doorn in het oog. In januari 2004 start de gemeente met de definitieve inrichting van de openbare ruimte rondom het Kennedy Business Center. Archi-

tectenbureau Juurlink & Geluk is verantwoordelijk voor de aankleding van dit 'stedelijke maaiveld', zoals Jeroen van Kesteren van het Rotterdamse bureau het gebied betitelt. "Als straks de inrichting voltooid is, loopt men via de centrale diagonaal tussen de kantoorgebouwen door naar de TU/e-campus. Die ruimte blijft ook autovrij", aldus Van Kesteren. In de ruimte tussen de gebouwen komen onder meer zeventien windhengels van fiberglas te staan, die zijn voorzien van

lichtjes, en die meezwiepen in de wind. Ook wordt in de diagonale voetgangersroute een gigantische bank geplaatst van dertien meter lang en vijf meter breed. Om de ruimte te verlevendigen met kleur zal er gebruik gemaakt worden van cortenstaal, dat na verloop van tijd gaat roesten, en worden er betontegels neergelegd waar ijzervijlsel in verwerkt is. Ook dit krijgt na inwerking door het weer een roodbruine tint./•

binnen zijn faculteit intussen wel een stijging in het aantal promovendi. "Bij gebrek aan voldoende banen kiezen meer mensen voor het onderzoek." Volgens Niemantsverdriet zit Nederland nu weliswaar in een dipje in de cyclus, "daar moeten we even doorheen, maar voor de huidige lichter studenten gloort er zeker hoop".

"Tegen ons is altijd gezegd dat we makkelijk een baan zouden vinden, maar door de slechte economie is dat wel minder geworden", reageert student Wilco Appel. "Maar ik zit pas in het derde jaar, dus wakker lig ik er nog niet van. Voorlopig heb ik het druk genoeg met mijn studie". Jaap Smits maakt zich langzaam wél lichte zorgen. Hij studeerde

twee weken geleden af en heeft er al het nodige brievenschrijfwerk op zitten. De ingenieur gaat eerst op vakantie en daarna opent hij een nieuw sollicitatie-offensief. "Ik ben cum laude afgestudeerd en heb drie besturen gedraaid; ik denk dat ik wel goed in de markt lig."/•

Foto: Bram Saey

In 't kort

Filmavond

Studentenvereniging 1 op Tien houdt vandaag, donderdag 6 november, een filmavond. Vanaf 19.30 uur draait in Auditorium 13 de film 'Boatrip'. De toegang is gratis.

Technische bedrijvenbeurs

Technische studenten en technische bedrijven komen op vrijdag 14 november samen in de Utrechtse Jaarbeurs voor de dertiende editie van Techniek Bedrijven. Deze beurs, ooit gestart op initiatief van studentenvereniging Sanctus Virgilius uit Delft, is uitgegroeid tot de grootste technische bedrijvenbeurs in Nederland. De organisatie verwacht zo'n 3500 studenten en ruim vijftig bedrijven (waaronder Shell, Nuon en Fortis), die zich op de beurs presenteren. Er zijn stands, bedrijfspresentaties en lezingen. Voor meer informatie en aanmelden: www.techniekbedrijven.nl.

Philips populair bij starters

Philips is de populairste werkgever onder economische, juridische en technische starters; de overheid scoort hoog als 'safe haven', vooral in tijden van recessie. Dit blijkt uit het eerste arbeidsmarkt- en imago-onderzoek van het studententijdschrift Memory Magazine, waaraan ruim drieduizend lezers meededen. Philips behaalde met 15,8 procent van de stemmen de eerste plaats op de lijst van favoriete werkgevers. Shell en ABN Amro staan respectievelijk op twee en drie. In de lijst van 'recessie-veilige werkgevers' staat de overheid op één.

Studenten UT bundelen brieven

Twee studenten van de Universiteit Twente werken aan een bundel van studentenbrieven. Het boek moet, zoals de werktitel 'Brieven uit het Enschedeesch Studentenleven' al aangeeft, een kijkje geven in het plaatselijke studentenleven van met name de laatste jaren, zo meldt universiteitsblad UT Nieuws. Martijn van der Veen en Bas van Buul verzamelen hiervoor de meest uiteenlopende epistels, van katbelletjes op de toiletten van studentenhuizen tot klaagbrieven van studenten richting gemeente of huisbaas. Het tweetal hoopt het boek voor Sinterklaas op de markt te brengen.

Spinvis en vrienden met 'Snijbloemen' in het Gaslab

Spinvis, het eenmansproject van Erik de Jong, zorgde voor een van de grootste muzikale verrassingen van 2002. Met weinig verwachtingen bracht het in alternatieve gitaarrock gespecialiseerde platenlabel Excelsior de cd van Spinvis uit. Het bleek een van Excelsiors best verkopende albums te worden. De ambachtelijke knip- en plakmuziek slaat blijkbaar breed aan. Labelbaas Ferry Roseboom: "Iemand vertelde me dat hij een veertienjarige hiphopper in de platenwinkel om een cd van Spinvis had horen vragen. Als de muziek zo iemand aanspreekt, maar ook zijn zestigjarige aardrijkskundeleraar, dan is er wel iets aan de hand".

Wat zou er gebeuren als je deze muzikant en kunstenaar wat vrienden laat optrommelen, zoals de dichter Arjan Witte of de beeldend kunstenaar Hans Kok en hen een cultureel carte blanche geeft? Benieuwd? Wij ook, daarom vroegen we Spinvis

alvast een tipje van de sluier op te lichten van zijn optreden op donderdag 6 november. "Er zal een 45 minuten durende uitvoering van het nummer 'Bagagedrager' te zien en te horen zijn, er zal van alles de revue passeren", vertelt Spinvis. Meer wil hij er niet over verklappen, maar hij meldt nog wel de medewerking van enkele bijzondere solisten: Carla Bos op SpaceHarp, Jan van Eerd op Psycho-Vibrafoon (Psychofoon), Lucas Oldeman op Motor-Gitaar, Arjan Witte op Melk-Accordeon, Hans Kok verzorgt videobeelden en natuurlijk doet Spinvis zelf ook mee.

Pannendeksels

Cursor wil weten of er na het fantastische debuut al plannen zijn voor een nieuw album. "Ik ben nu net klaar met de geluidsmix voor een dvd/cd die snel gaat uitkomen. Daarop staat een aantal live nummers en vier nieuwe nummers, waarvan twee niet echt nieuw, maar in een nieuwe mix. Er staat ook een

docudrama op van wat er allemaal is gebeurd, van de optredens met orkest en de hele handel, en ook nog een hoop filmpjes die mensen spontaan hebben gemaakt, geïnspireerd door de muziek. Daarna komt er een echte nieuwe Spinvis deel 2 en die zal ook gewoon hier in het laboratorium (zijn zolderkamer, -red.) gemaakt worden."

Spinvis maakt zijn muziek in huiselijke kring met letterlijk alles wat hij tegenkomt: cassette-

decks, computers en samplers, maar ook speelgoedfluitjes en pannendeksels. Is hij door het succes van het debuut nog overgestapt op andere apparatuur? "Ik heb nu inderdaad wat betere spullen, maar dat is niet echt van belang. Het moet toch allemaal uit je kop komen, zoals het ook niet uitmaakt op wat voor type-machine je een boek schrijft, zeg maar." / ●

Spinvis & Friends; donderdag 6 november in het Gaslab vanaf 20.30 uur.

Ontdek klassieke muziek bij Het Brabants Orkest

Een concert van Het Brabants Orkest bezoeken kost dit seizoen voor jongeren tot 26 jaar maar vijf euro. Met de jongerenregeling hoopt het orkest de financiële drempel weg te nemen die jongeren ervan weerhoudt naar een klassiek concert te gaan.

Om aan zijn actie ruchtbaarheid te geven, organiseert Het Brabants Orkest een speciaal kennismakingsconcert in het Muziekcentrum Frits Philips. Onder het motto 'Ontdek

klassieke muziek bij Het Brabants Orkest' staat op vrijdag 14 november muziek van enkele Russische componisten op het programma. Het concert is onderdeel van de serie 'De Kennismaking', waarin toegankelijke muziek ten gehore wordt gebracht.

Het Brabants Orkest zal onder leiding van de Russische dirigent Alexander Anissimov de volgende stukken spelen: 'Een nacht op de kale berg' van Moesorgsky, waarin de componist een heksensabbat tot

leven brengt; 'Souvenir d'un lieu cher' van Tsjajkovsky, lyrische muziek waarmee Tsjajkovsky zijn dramatisch mislukte huwelijk van zich af schrijft. En tot slot een spectaculaire bewerking van de 'Carmen Suite' van Bizet in de orkestratie van Tsjedrin. De blazers worden in dit stuk geheel vervangen door een uitgebreide slagwerkpartij. De rollen van strijkers en slagwerkers spelen de melodie. Studenten van de TU/e kunnen

op vertoon van een studentenkaart voor vijf euro kaarten kopen bij het informatie/besprekbureau van het Muziekcentrum Frits Philips Eindhoven. Daarnaast hanteert het Muziekcentrum op de eigen programmering een kortingsregeling voor jongeren tot 26 jaar. Op vertoon van een geldig legitimatiebewijs kunnen zij op de dag van het concert een kaartje kopen voor vijf euro. / ●

De culturele top vijf van Thomas Hermans

Vierdejaars student Scheikunde en secretaris van BigBand Studentproof

Saai, vaag, oninteressant en verplicht; een paar van de woorden die ik vroeger met cultuur associeerde. Tegenwoordig heb ik er prettigere gevoelens bij, vooral omdat ik nu inzie dat cultuur veel breder is dan naar een museum gaan of een stad bezoeken. Dat kan soms ook wel leuk zijn, maar ik mis de interactie: schilderijen lachen niet terug.

Juist in muziek vind ik die interactie wél. Niet gewoon door ernaar te luisteren, maar vooral door zelf mee te doen. Ik moet toegeven dat ik met muziek ben opgegroeid. Van huis uit ben ik doordrenkt met voornamelijk klassieke muziek. Ik speel al een tijd trompet, trombone en piano en ik krijg er maar geen genoeg van om steeds weer nieuwe instrumenten te leren bespelen. Mijn grote voorbeeld is James Morrison, die ontzettend veel instrumenten kan bespelen. Toen ik aan de universiteit in aanraking kwam met BigBand Studentproof (Scala) ben ik mezelf meer gaan richten op

jazz. Ik speel nu zo'n twee jaar bij de BigBand en ben net begonnen met leren improviseren. Dat is erg moeilijk in het begin. Het werkt ongeveer als volgt: je krijgt, als je geluk hebt, een akkoordenschema voor je neus en je probeert dan binnen dat schema een leuke, samenhangende melodie te verzinnen. Aangezien ik geen verstand heb van akkoorden probeer ik het meer op gevoel te doen. Het mooie is dat de interactie tussen de muzikanten bijna alle facetten van de muziek bepaalt: het ritme, de intonatie, de stijl, kortom het hele gevoel. Samen kun je tijdens het spelen het muziekstuk variëren van een zacht en rustig deuntje tot een complete uitbarsting van geweld met een tempo waar je 'u' tegen zegt.

Naast muziek was ik altijd al gefascineerd door hoe dingen in elkaar zitten en wat je er allemaal mee kan doen. Dat resulteerde vroeger in het slopen van radio's, het construeren van een elektrische stoel voor vliegen, vuurpijlen maken en nog veel meer kattenkwaad. Tegenwoordig heb ik deze nieuwsgierigheid omgezet in mijn studie en nu gaat het gelukkig

ook een stuk veiliger dan vroeger.

Ik ben altijd fan geweest van vechtsporten, om nog even terug te komen op slopen (nee, ik studeer geen Werktuigbouwkunde). Ik heb Kung Fu en Wing Chun gedaan en doe nu Tae-Kwon-Do bij het sportcentrum. Verder vind ik niet-destructieve sporten ook wel leuk. Hardlopen bijvoorbeeld en dan in het bijzonder tijdens de Batavierenrace.

Waarmee ik mezelf ook prima kan vermaken, is cabaret. En dan vooral Hans Teeuwen: hij is erg goed. Misschien af en toe iets te grof. Ook Hans Liberg vind ik erg leuk. Hij maakt een schitterende combinatie tussen muziek en cabaret. Je moet alleen wel iets van klassieke muziek afweten, anders snap je de helft van zijn humor niet.

Tenslotte spreken musicals mij erg aan. Het mooie van musicals is dat er zoveel te doen is op het podium dat je nooit alles kunt zien. Je kunt dus vaker naar dezelfde musical gaan en steeds weer andere dingen zien. Zoals je ziet, cultuur is wat je er zelf van maakt! / ●

James Morrison op schuiftrombone én trompet.

/Het oneindige

Het begrip 'oneindig' speelde tot in de negentiende eeuw nauwelijks een rol in de wiskunde. Het waren voornamelijk filosofen en theologen die zich met dit begrip bezighielden. Professor Dirk van Dalen zal een uiteenzetting geven van de functie van het oneindige in de wiskunde vanaf de negentiende eeuw. Van Dalen is hoogleraar historische aspecten van de logica en de wijsbegeerte van de wiskunde aan de Universiteit Utrecht. Zijn lezing vindt plaats op woensdag 12 november van 11.45 tot 13.00 uur in de Blauwe Zaal van het Auditorium.

/Artefact in voorprogramma van Lamb

Artefact, de band van TU/e-medewerker Maxim Schram, staat op 12 en 13 december in het voorprogramma van Lamb in Paradiso. Voor meer informatie: www.artefact-music.com.

/Blood Or Whiskey

Na Flogging Molly is Blood Or Whiskey de nieuwste Ierse folk punk sensatie. Het recept van Blood Or Whiskey is duidelijk: Mix de traditionele Ierse folkrock van de Pogues met een stevige scheut good time punk van de Dropkick Murphy's en je hebt het beste brouwsel uit Ierland sinds dat van Arthur Guinness in 1756. Blood Or Whiskey en voorprogramma Dicemen zijn te bewonderen op zondag 9 november vanaf 20.30 uur in De Effenaar.

/'Zooi': nuttig of mooi?

Cabaretier Eric Koller neemt in 'Zooi' de functionaliteit van alledaagse attributen onder de loep. En dan blijkt dat veel dingen er wel mooi uitzien, maar dat als je ze gaat gebruiken, handigheid een vereiste is. Natuurlijk zijn er ook handige gebruiksvoorwerpen die niet mooi zijn of volstrekt overbodig blijken te zijn. Of dingen die in de winkel heel handig leken, maar thuis aangekomen verdwijnen ze vlug in de la met die andere zooi. 'Zooi' is te zien op woensdag 12 november om 20.30 uur in de Stadsschouwburg.

/El Tattoo del Tigre

Een dertigkoppige mambo bigband die anno 2003 de grote zalen van het (pop)clubcircuit aandoet, daar moet iets bijzonders mee zijn. Inderdaad is het een genot om de band aan het werk te zien en horen, maar de muzikanten spelen toch echt muziek uit de jaren vijftig. De Belgische groep heeft zelf wel een verklaring voor het succes. Percussionist Stoffel Verlaet: "We proberen de mensen terug wijs te maken dat om te dansen je niet alleen een technobeat kunt gebruiken, maar ook een groot orkest van mensen die met hart en ziel dansmuziek spelen". Ook zin gekregen om te dansen? Reis dan op woensdagavond 12 november af naar 013 in Tilburg om het orkest in actie te zien. Meer info: www.013web.nl.

Had je wat,

Ernst?

Er was eens een man die genoeg had van 'er was eens' en gewoon zijn eigen mening wilde geven. 't Is toch een fucking column, of nie dan? Oké, hier komt ie. Vrouwen kunnen geen kunst maken, want zij scheppen al het grootste en mooiste kunstwerk ter wereld: de mens. Vrouwen zijn liever dan mannen, ingegeven door een beschermend moederinstinct, en derhalve moeten alle mannelijke leiders opleuren en moeten er vrouwen voor in de plaats komen. Mannen die zeggen dat ze van vrouwen met kleine borsten houden, zeggen dat omdat hun eigen partner erwtjes heeft. Vele blanke bandjes schrijven dichtelijke teksten en geven af op seksueel getinte teksten omdat ze zelf geen sex-appeal hebben. En daarom kiezen zij altijd voor mooi artwork zonder hun eigen gezichten. White men can't jump, can't dance en boksen en hardlopen kunnen ze ook wel vergeten als ze tegen een zwarte tegenstander moeten. Discriminatie sucks bigtime en racisme is cool. Er zijn nou eenmaal rasverschillen, dus niet over zeuren, gewoon accepteren, maar niet te dom en te bang zijn om op basis daarvan iemand achter te stellen. Veel lesbo's zijn lelijk en veel homo's zijn knap. Halfbloedjes zijn vaak mooie mensen omdat ze 'the best of both worlds' representeren (maar ik zou niet wedden op de combi eskimo-aboriginal waarvan ik me afvraag of er überhaupt wel één op de wereld rondloopt). 't Is heel normaal dat onze natuurlijke omgeving achteruit holt en verwoest wordt, want conform Darwins 'survival of the fittest' is dat nu eenmaal heel natuurlijk: de mens met al zijn machinaties en 'progressie' is de sterkste gebleken en het milieu is het slachtoffer. Niets aan te doen. En dan hebben we 't nog niet over achterlijke godsdiensten en wat dies meer zij, maar hé, ieder zijn ding en make love, not war. Give peace a chance.

David Ernst is medewerker van Studium Generale

Politie controleert fietsverlichting

Onder de slogan 'Gaaf er bij jou een lichtje branden?' gaat de Politie Brabant Zuid-Oost vanaf deze maand de verlichting van (brom)fietsen controleren. Overtreders worden direct bekeurd met een boete van 23 euro.

Er gebeuren nog teveel ongelukken door slechte of ontbrekende verlichting en reflectie bij fietsers en bromfietsers. Bovendien staat de onverlichte (brom)fiets in de top tien van verkeersongevallen. Elke fiets of brommer moet een goed werkend voor- en achterlicht hebben, een rode reflector op de bagagedrager of onder het zadel plus gele reflectoren in de pedalen.

De banden moeten zijn voorzien van zijreflectie of er moeten reflectoren tussen de spaken zitten. Niet alle in de winkel verkrijgbare verlichting voldoet aan de eisen. Zo is een knipperend voor- of achterlicht wettelijk niet toegestaan en moet het voorlicht wit zijn. Toch zal een geel voorlicht of een knipperend lampje niet snel tot een bekeuring leiden. "Volgens de letter van de wet mag het niet," zegt Rick Ebli, communicatiemedewerker verkeershandhaving van de politie. "Een agent mag er dus een bekeuring voor uitschrijven, maar zal het niet snel doen. We zijn al blij dat fietsers überhaupt iets van verlichting voeren."/ •

Nieuw logo voor Scala

Bouwkundestudent Abel Groenewolt heeft het winnende ontwerp gemaakt voor cultureel studentencentrum Scala. Gisteravond werd het nieuwe logo bekendgemaakt.

Uit zo'n veertig inzendingen werd het ontwerp van Groenewolt gekozen. "Het oude logo was niet echt een logo, maar een tekening van een foto", zegt Thomas Hermans, namens bigband Studentproof lid van het bestuur van Scala.

De stichting Scala bestaat sinds begin 2002. Met de opheffing van de Stichting Studentenvoorzieningen Eindhoven (SSE) werd Scala zelfstandig. De cultuurverenigingen in het pand aan de Kanaalstraat, Quadrivium, Footloose, Dekate Mousa, Doppio en Modern, vormden de stichting Scala, die hun belangen behartigt. "Alles gebeurt nu binnen Scala zelf, we zijn zelfstandig en nieuw. Dat wilden we ook uitdrukken in een nieuw logo", zegt Hermans.

Schudden met die billen

Het moet een begrip gaan worden onder stude-derend Eindhoven, de eerste maandag van de maand. Dan staat de AOR namelijk voortaan in het teken van Latijns-Amerika. Afgelopen maandag was de eerste avond, waarop samba centraal stond. Werktuigbouwkundestudent Geert-Jan Naaijken is door de AOR gevraagd deze avonden op te zetten. Hij doet zelf aan sambadansen en aan capoeira. "De

danseres die ik had uitgenodigd, danst de échte samba uit Rio de Janeiro. Ze kan dus flink schudden met d'r billen." Na de openingsavond is het elke eerste maandag van de maand vanaf 22.00 uur feest in Latijns-Amerikaanse stijl, belooft Naaijken. "Salsa, capoeira, het komt allemaal nog aan bod."

Foto: Bart van Overbeeke

Het nieuwe logo van het cultureel studentencentrum.

En hoe is het in Dar es Salaam?

Studenten van de TU/e gaan steeds vaker voor hun studie naar het buitenland. Voor stage of voor het verrichten van onderzoek, omdat het verplicht is of omdat ze het leuk vinden. Cursorlezers kunnen iedere week over de schouder van een TU/e-student in het buitenland meekijken.

Tot nu toe heb ik het super naar mijn zin in Dar es Salaam. Ik woon en werk op de campus van de University of Dar es Salaam. De campus ligt een stukje buiten de stad op een heuvel. Het leuke aan de campus hier is dat hij erg ruim is opgezet en dat er veel groen is. Op een van mijn eerste ochtenden hier werd ik wakker van aapjes die op mijn balkon zaten. Mijn opdracht bestaat uit

een onderzoek naar waterzuivering met behulp van constructed wetlands. Dit zijn 'bakken' gevuld met stenen waarop planten groeien. Door afvalwater hier heel langzaam doorheen te laten stromen, wordt het gezuiverd. Het water dat uit de wetlands komt, is schoon genoeg om volgens de normen van de wereldgezondheidsorganisatie geloosd te mogen worden. Al het afvalwater van de campus wordt op deze manier gezuiverd. Een groot voordeel van deze manier van water zuiveren is dat zowel de bouw- als operationele kosten laag zijn. Daarnaast hoeft je geen technisch hoogwaardig opgeleid personeel te hebben om de waterzuiveringsinstallatie te kunnen bedienen. Het onderzoek aan de wetlands gebeurt in samenwerking met de TU/e en een aantal Scandinavische universiteiten. Deze samen-

werking bestaat uit financiering en uitwisseling van studenten, promovendi en docenten. De University of Dar es Salaam helpt op haar beurt weer mensen in Tanzania met het geven van advies bij het aanleggen van wetlands. Zo liggen er door het land verspreid duurzame waterzuiveringsinstallaties, die door de universiteit hier zijn gebouwd op verzoek van de lokale bevolking. Laatst mocht ik met mijn begeleider een weekend mee naar Iringa, ongeveer vijfhonderd kilometer van Dar es Salaam, om de constructie van een pas aangelegd wetland bij een school te controleren. Een van de bijzondere dingen van dit uitstapje was wel dat giraffes en troepen olifanten de weg overstaken. Spectaculair!! Heel bijzonder in Tanzania is het openbaar vervoer, ik denk eigenlijk dat dat voor heel Midden-Afrika geldt. Het openbaar vervoer bestaat

uit kleine busjes die 'dalla-dalla' worden genoemd. Ze rijden op en neer tussen twee vaste punten. Er is geen tijdschema, maar je hoeft overdag nooit lang te wachten totdat er een 'dalla-dalla' langskomt. Meestal gaan ze pas rijden als ze vol zitten of als de concurrent eraan komt. Vol zitten is trouwens een ruim begrip, ik heb al een paar keer gedacht dat er toch echt niemand meer bij kon, maar iedere keer had ik het mis. Het record wat ik heb geteld, is 28 mensen in een busje waar we in Nederland echt niet met meer dan acht man in mogen. Voor de mensen hier is het vaak erg lachwekkend als een Europeaan zich in dit busje moet wringen. Het leuke van reizen met een 'dalla-dalla' of wonen op de campus is dat je makkelijk in contact komt met de Tanzanianen. Je zou kunnen zeggen dat in Tanzania

een vreemde een vriend is totdat je het tegendeel hebt bewezen. Zo heb ik op een avond met een groepje andere buitenlandse studenten kennisgemaakt met een Tanzaniaan die ons direct uitnodigde voor een etentje de volgende avond bij hem thuis. Hij wou ons kennis laten maken met échte lokale gerechten. Wij waren natuurlijk niet te beroerd om hierop in te gaan. De volgende avond zaten we gewoon bij de man en zijn familie aan tafel voor een overheerlijke Tanzaniaanse maaltijd. De avond bleek uit te draaien op een regelrecht groot feest bij de mensen in de woonkamer. En zo vermaak ik me elke dag van mijn stage in Afrika: interessant onderwerp, vriendelijke mensen, prachtige natuur.

David Peters, student Technische Natuurkunde

“Spam zal altijd een

Spam wetgeving/Merijn van den Berg
Illustratie/David Ernst

Spam, ongevraagde e-mail, je kunt er haast niet meer omheen. Zeker als je een wat ouder e-mailadres hebt dat voor anderen op websites is te vinden. Een goede wettelijke regeling van spam is wenselijk, maar moeilijk vorm te geven. PvdA-kamerlid en TU/e-alumnus Martijn van Dam heeft een poging gedaan met een wetsvoorstel voor een algeheel spamverbod. Maar hoe werk je dit in de praktijk uit? Welke technische hulpmiddelen kunnen we gebruiken tegen spam? Hoe voorkomen we dat ons e-mailverkeer onbruikbaar wordt door spam? Cursor vroeg het aan it-coördinatoren ing. Han Verbiesen (Scheikundige Technologie), ir. Rinus van Weert (Elektrotechniek) en ir. Marten van der Woude (Wiskunde & Informatica).

Van Weert: “Echte spam is de mail die je ongevraagd krijgt en je uitnodigt iets te doen, een website te bezoeken of iets te kopen. Daarnaast heb je virussen die per e-mail worden verspreid, waarbij de gebruiker wordt verzocht iets te openen. Wat je dan opent, is het besmette virusprogramma, waardoor jouw computer weer besmet raakt. Onze virusscanners vangen dat over het algemeen heel goed op”.
 Verbiesen: “De definitie van spam blijft moeilijk. Je kunt ook serieuze mail krijgen van bedrijven waar je je ooit eens op hebt geabonneerd, maar waarvan je teveel krijgt”.

Van der Woude: “Dat is ook een van de moeilijkheden: Wat voor de een spam is, is het niet voor de ander. Als je bijvoorbeeld een aanbieding stuurt aan een grote groep, dan is misschien toch een paar procent van de doelgroep daar echt in geïnteresseerd is en wil men die mail wel ontvangen. Dat maakt de bestrijding, het centraal tegenhouden van spam, ook zo moeilijk. Dan krijg je al gauw het verwijt ‘jullie bepalen wat ik wel en niet mag ontvangen’”.

Van Weert: “We hebben het nu over serieuze e-maillijsten, waarin technische informatie wordt rondgestuurd. Sommige spamfilters herkennen dat als spam. Dat is het voor mij absoluut niet, het zijn serieuze e-mails die ik zeker wens te ontvangen en die ook werkgerelateerd zijn”.
 Van der Woude: “Daarom zegt Ronald Waterham, het hoofd van ICTS, ook in principe geen mail tegen te houden. De gebruiker moet zelf bepalen wat goed voor hem is. ICTS is dus heel terughoudend met het tegenhouden van mail. Juridisch mag het ook niet. Een mailbox is gewoon een postbus en de postbode mag ook niet zeggen ‘deze brief bezorg ik wel en deze brief niet’. Het enige dat je dan zelf nog kunt doen, is een ‘nee-sticker’ op je brievenbus plakken. Zoiets kun je bij spam ook doen, om de beeldspraak te gebruiken”.

Dat zou het ideaal zijn: een digitale ‘nee-sticker’. Maar houden bedrijven zich daaraan?

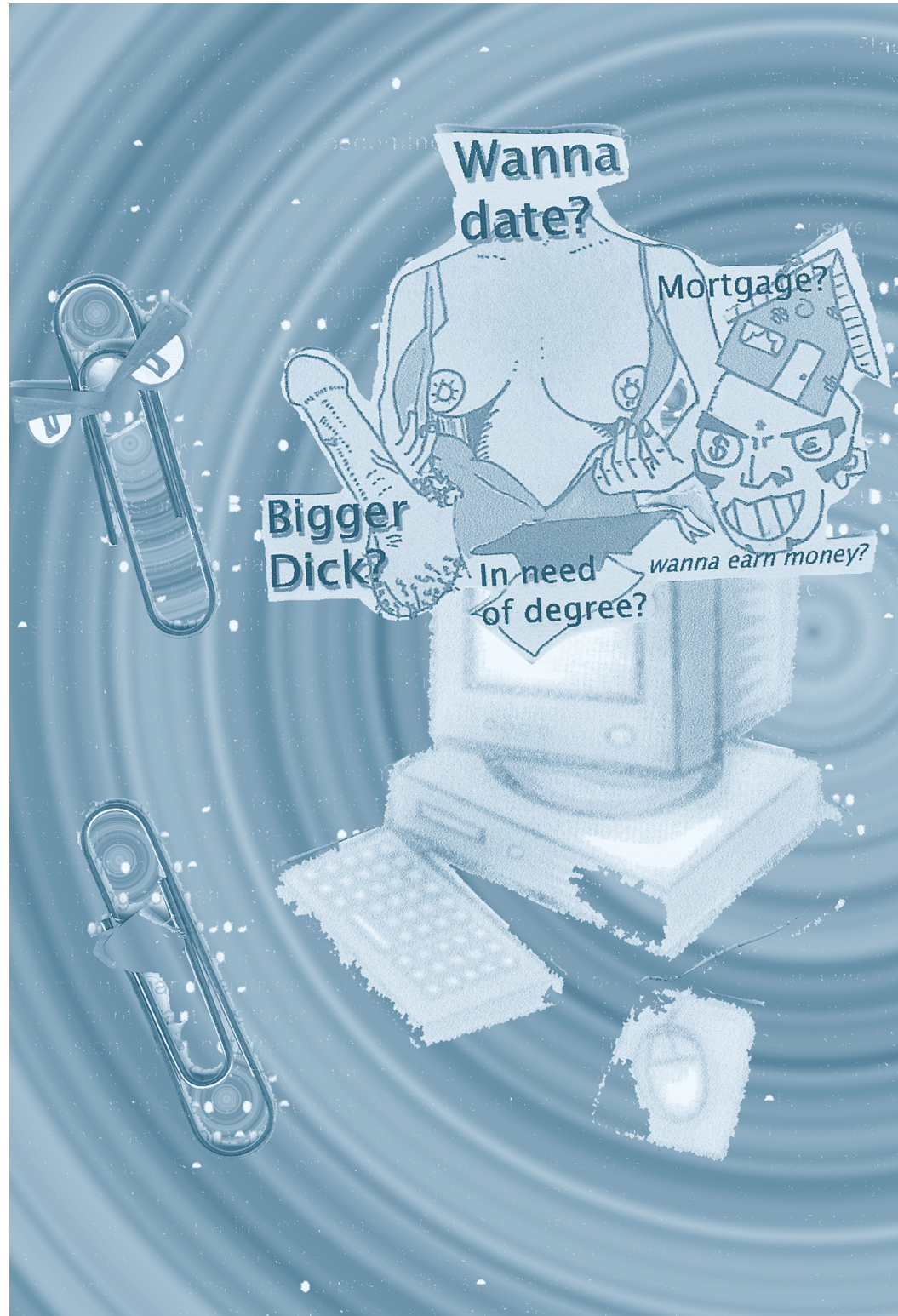
Van Weert: “Naarmate de spamoverlast toeneemt, zie je dat serieuze bedrijven daar serieus mee om willen gaan. Die werken met goede procedures om op hun mailinglijst te komen, het zogenoemde opt-in principe, en goede procedures om er weer af te komen. Zonder dat je het risico loopt dat je e-mailadres op een lijst komt die ze weer doorverkopen aan notoire spammers. Maar er zal een grote groep echte spamverstuurders blijven die zich daar niets van aantrekt. Bij wie je maar beter niet kunt reageren op de mogelijkheid voor afmelden omdat je daarmee juist aangeeft dat dit een valide e-mailadres is. Zulke valide adressen verhandelen ze dan weer en zo krijg je alleen maar meer spam”.

Zou het haalbaar zijn om notoire spammers strafbaar te stellen?

Van Weert: “Het is een wereldwijd probleem. Je kunt in de Nederlandse wet opnemen dat spam strafbaar is. Maar zolang wij wel mensen uitleveren die de Amerikaanse wet hebben overtreden, terwijl Amerika dat omgekeerd niet doet, wat moet je daar dan mee?”.

Van der Woude: “Het is niet simpel de feitelijke dader te achterhalen. Dat is met alle ict-zaken zo. Als ik op een toets druk, is het heel moeilijk te bewijzen dat ik het gedaan heb, tenzij je ziet dat ik op die toets druk. Ik denk dat dat een fundamenteel probleem is. Zelfs als je weet van welke pc iets is verstuurd, dan nog moet je aantonen wie het heeft gedaan”.
 Verbiesen: “Spammers maken vaak misbruik van openbaar toegankelijke systemen. En daarnaast: Als iemand vanuit China spamt, wat kunnen we daar nu tegen doen, zelfs als je de dader al vindt? Die kun je met de Nederlandse wet niet strafbaar stellen in China. En als het wel zou kunnen, zijn daar enorme kosten mee gemoeid”.

Daarmee komen we bij een ander aspect: de schade en kosten van spam. Bedrijven zouden jaarlijks tot wel duizend euro per werknemer kwijt zijn door spam. Bij de voorbereiding van dit gesprek vertelde Peter Kerkhofs, de beheer-

der van de exchange mailservers van de TU/e, dat spam voor hem helemaal geen probleem is. Hij is eraan gewend geraakt en besteedt er maar één of twee minuten per dag aan: “In één oogopslag zie ik wat spam is en ik gooi het weg”.

Van der Woude: “Maar als beheerder van mailservers is hij tijd kwijt aan het installeren van spamfilters en zijn collega-beheerders zijn daar ook tijd aan kwijt”.
 Verbiesen: “Een van onze medewerkers krijgt per dag meer dan honderd spam-mailtjes. Als je al die mails met de hand moet gaan selecteren tussen de gewone mail, ben je snel een kwartier per dag zoet. Hij heeft dan ook een spamfilter gekregen. We hebben aan de faculteit Scheikundige Technologie goede ervaringen opgedaan met het gratis open source programma ‘SpamBayes’”.

Van der Woude: “Zelfs zonder dat programma kun je heel goed spam bestrijden. Op dit moment wordt alle op de TU/e binnenkomende mail door een filter ‘gewaardeerd’ met een spamcijfer: Hoe hoger het

getal hoe waarschijnlijker dat het spam is. Het filter beschikt over een database waarin kenmerken van spam staan. Als het in een mailtje zo’n kenmerk vindt, voegt het een ‘header’ toe met daarin het spamcijfer en laat het mailtje doorgaan naar de geadresseerde. Die kan in zijn mailprogramma een filter instellen dat mailtjes met een spamcijfer boven een bepaalde waarde in een aparte map, bijvoorbeeld ‘junkmail’, zet. Hiermee kun je goed met spam omgaan”.

Die software is er dus al?

Van der Woude: “Ja, dit is TU/e-breed beschikbaar”.

Verbiesen: “Maar het haalt niet alles weg”.
 Van Weert: “En er zijn weer problemen met compatibiliteit bij nieuwe software. In Exchange 2000 wordt de header met spamcijfer niet meer doorgegeven, dus werkt de methode niet meer. Daarom hebben we een projectgroep met ict-coördinatoren opgezet waarin we dit soort zaken aanpakken. Als de oude methode

WAT IS SPAM

Spam wordt, gedefinieerd als ‘unsolicited bulk e-mail’ (UBE), oftewel mail die in grote hoeveelheden (bulk) en ongevraagd (unsolicited) wordt verstuurd. De ontvanger heeft geen aantoonbare toestemming gegeven voor het verzenden van de mail. ‘Spam’ is een merknaam uit de voedsebranche. Het is ingeblikte ham, vergelijkbaar met de Nederlandse Smac. Monthly Python maakte er in de jaren zeventig een

sketch over: een echtpaar dat uit ging eten in een restaurant kon alles krijgen, mits er spam in zat.

Het feit dat spam mechanisch geproduceerd wordt en het door de strot wordt geduwd zoals in Monthly Python, zorgen ervoor dat spam de metafoor is geworden voor ongevraagde massamail, ook wel stortmail genoemd.

(Bron: www.spamvrij.nl)

WETGEVING ROND SPAM

In de nieuwe Nederlandse Telecommunicatiewet is regelgeving voor spam opgenomen in de vorm van een opt-in systeem. Bedrijven die commerciële e-mails versturen, moeten kunnen aantonen dat de ontvangers daar vooraf om hebben gevraagd. De regeling geldt echter

alleen voor consumenten, niet voor werknemers en bedrijven. PvdA-kamerlid en TU/e-alumnus Martijn van Dam heeft in de kamerdebatten rond de nieuwe Telecomwet een wetsvoorstel gedaan voor een algeheel spamverbod. In de Europese e-commercerichtlijn is er

gaatjespan blijven"

EEN SLACHTOFFER AAN HET WOORD

Prof.dr. Ton van Leeuwen, faculteit Technische Natuurkunde, onderzoeksgroep Experimentele atoomfysica en quantumelektronica (AQT): "Spam is voor mij inderdaad een probleem. Momenteel krijg ik ongeveer veertig ongewenste mails per dag. De inhoud van deze mails is niet erg gevarieerd. Veel financiële diensten: Hypotheken, schuldsanering, etc. Een komische variant hierop is het geregelde aanbod van 'Christian debt management' met als motto 'Thou shall be forgiven thy debts'. Verder heel veel online apotheken, die alles van pijnstillers tot Viagra en soortgelijke medicijnen aanbieden. Penisverlenging natuurlijk. Online casino's, illegale betaal-tv decoders, porno. De herkomst is zelden via de afzenderadressen te traceren, die zijn gewoonlijk 'vervalst', maar het taalgebruik en de culturele context doen sterk vermoeden dat het overgrote deel van de spam uit de Verenigde Staten afkomstig is".

"Ik gebruik al heel lang hetzelfde e-mail adres en ben nooit erg terughoudend geweest met het gebruik ervan. Het adres is te vinden op vele websites (TU/e, faculteit, onderzoeksgroep, etc., -red.). Spammers gebruiken hun eigen zoekrobots om e-mailadressen van het web te plukken. Spam is 'cumulatief': je adres komt heel gemakkelijk op een nieuwe spam-lijst terecht die weer wordt doorverkocht aan andere spammers, maar je komt er nooit meer vanaf." "De enige echte radicale (maar ook slechts tijdelijke) remedie is wisselen van e-mail-adres, al je serieuze contacten een adreswijziging sturen, en het oude adres radicaal laten afsluiten. Dat is echter heel veel werk, en het zou bovendien betekenen dat de TU/e-standaardadressering niet meer gebruikt kan worden. Dat is voor mij een stap te ver. Als beter werkbare oplossing gebruik ik sinds enige tijd 'SpamBayes'. Dit is een gratis spamfilter op basis van een intelli-

gent, lerend statistisch filter (Bayes-filter) dat de inhoud van een e-mailbericht analyseert. Het filter is beschikbaar als plug-in voor Outlook, maar ook als apart filter voor vrijwel alle andere mailprogramma's. In het begin weet het lerende filter nog niets, en wordt alle binnenkomende post in de folder 'Mogelijke spam' ('Junk Suspects', -red.) geplaatst. Je geeft dan zelf aan wat voor jou spam is, en welke post wel gewenst is. De spam gaat naar een folder 'Junk E-Mail', de rest naar je inbox. Al zeer snel, binnen een dag of zo, gaat bijna alle binnenkomende post direct naar de juiste folder. Het filter werkt verrassend nauwkeurig: van mijn veertig ongewenste mails per dag komen er nu 39 direct in 'Junk Mail', en hoewel ik nog steeds vluchtig inspecteer of er niet per ongeluk serieuze post doorgelicht, is dat de laatste maand niet één keer meer voorgekomen."

Van der Woude: "Je kunt hele websites downloaden op je computer en er dan in zoeken naar iets dat er uitziet als 'naam@adres'. Daarom hebben we de e-mailadressen in de html-tekst dusdanig verhaspeld dat je ze niet zomaar met een zoekrobot kunt vinden. Daarmee ben je de zoekers één stap voor, maar zodra ze die truc doorhebben, kunnen ze dat ook weer automatisch oplossen. Het is een continue strijd van actie-reactie".

Van Weert: "Spammers halen ook handmatig e-mailadressen van het net, door gebruik te maken van de zoekmogelijkheden op een website. Door die handig in te vullen, verkreeg een Nederlands bedrijf alle e-mailadressen van de TU/e. Zo krijgen we ook spam van kleine bedrijfjes hier om de hoek die een pc in de aanbieding hebben. Ik heb daarvan melding gemaakt bij de webredactie, maar daar is nooit actie op ondernomen". (De genoemde zoekmogelijkheid blijkt inderdaad nog te bestaan. ICTS-medewerker Carel Braam zegt dat hij hier nog nooit klachten over heeft gekregen. "Het is een potentieel probleem, maar er zijn veel gemakkelijkere methodes om via het web aan e-mailadressen te komen.", -red.)

Verbiesen: "Vermelding heeft natuurlijk ook zijn voordelen. Hoogleraren willen bij zoekmachines graag bovenaan staan. Dan is dit de prijs die we daarvoor betalen". Van Weert: "Mijn e-mailadres staat al jaren op de site van Elektrotechniek en daarmee ben ik al enige tijd een slachtoffer in het groot van spam. Maar anderzijds wil je ook die bereikbaarheid, dat mensen zonder veel omhaal je e-mailadres kunnen vinden".

Van der Woude: "De telefoongids kan ook iedereen krijgen en daar staan ook alle adressen in".

Maar voor een telefoongesprek moet je betalen. Zou betalen voor e-mail een oplossing kunnen zijn?

Van Weert: "Dat lost zeker een groot deel van het spamprobleem op".

Van der Woude: "Je krijgt er wel een ander probleem bij: het afrekenen. Je kunt iedere pc gebruiken als mailserver, buiten de mailservers van de provider om. Dan moet je het afrekenen als dataverkeer, per verzonden kilobyte".

Van Weert: "Voor e-mail heb je geen duidelijke loketten waar je iets afgeeft om te verzenden, postzegel erop, afrekenen... dat is er niet bij internet. Overal waar je een internetaansluiting hebt, kun je e-mail versturen zonder dat je daar een ander bij nodig hebt".

Zou een cursus pc-gebruik of een soort computertijdschrift helpen tegen spam?

Van Weert: "Ik denk dat negentig procent van onze gebruikers slim genoeg is om spam tegen te gaan".

Van der Woude: "Een cursus helpt niet tegen kwaadwillenden, sterker nog; de kwaadwillenden weten zo precies hoe het in elkaar steekt en kunnen nog makkelijker barrières omzeilen. Je kunt mensen wel leren welk soort mailtjes met attachments ze niet moeten openen. Een cursus lijkt me wat overdreven".

Zal spam ooit een wereldwijd wettelijk kader krijgen?

Van der Woude: "Het zal altijd een gaatjespan blijven".

Van Weert: "Ik ben iets optimistischer, ik denk dat er een wereldwijde beweging zal komen die het spammers steeds moeilijker maakt hun praktijken voort te zetten. Je ziet het in de VS, waar bijvoorbeeld in California een wet is aangenomen die lijkt op wat wij hier hebben in de Telecommunicatiewet. Dat zal zich als een inktvlek verspreiden, juist omdat veel particulieren er last van krijgen. Als mensen protesteren omdat hun mailbox praktisch onbruikbaar wordt door de grote hoeveelheid spam, dan zullen politici daarnaar

luisteren, eerder dan naar het klagende bedrijfsleven. Dat zie je hier in Nederland ook in reactie op het wetsvoorstel van Martijn van Dam. Bepaalde bedrijven lopen een beetje hypocriet te klagen dat bedrijven wel graag ongevraagde mail willen ontvangen. Dan denk ik bij mezelf 'ze bedoelen niet ontvangen, ze bedoelen zenden'. Want wat is er nou eenvoudiger dan het opt-in principe: jezelf op een lijst laten plaatsen als je graag berichten van iemand ontvangt. Zelfs ongevraagde e-mail zou niet zo'n probleem zijn, mits verzenders maar zorgen voor een goede procedure om jezelf van zo'n lijst te krijgen (opt-out, -red.) en daar netjes mee omgaan. Dan zou het hele spamgebeuren nog redelijk acceptabel zijn. Daarom ben ik optimistisch. Ik verwacht niet dat het volgend jaar al is opgelost maar in de komende tien jaar zullen we een hele verandering zien".

Van der Woude: "Jij hebt het nu over bedrijven die je kunt benoemen. De bonafide bedrijven zijn benaderbaar. Maar er zijn ook veel spammers die ver weg zitten of niet tracerbaar zijn".

Van Weert: "Helemaal weg zul je het niet krijgen. Maar als je ziet dat tachtig tot negentig procent van de spam uit de VS komt, en je weet dat de wetgeving daar aan het veranderen is richting opt-out, dan heb ik goede hoop dat die tachtig tot negentig procent over tien jaar zich wel netjes aan de regels houdt".

Van der Woude: "De malafide spammers zullen uitwijken naar Zuid-Amerika of Azië. Zo kan ik me voorstellen dat ondanks de wetgeving de spam toch toeneemt. Maar die wetgeving moet er toch wel komen. Daar begint het mee". Verbiesen: "Het zal altijd iets helpen. Bij KaZaa zie je ook dat het gebruik is gezakt door de rechtszaken". / ●

niet meer werkt, moeten we iets nieuws bedenken. Dat kan ook een decentrale oplossing zijn, per gebruiker. Voor de werking hoeft dat niet uit te maken, de software haalt zelf de nieuwste updates voor zijn database van het net. Met een centrale oplossing moet je altijd ook lokaal in Outlook een filter configureren. Sommige faculteiten zeggen 'dat vind ik te moeilijk voor mijn eindgebruiker, dat doe ik niet'. Die doen helemaal niets, behalve klagen dat er wat moet komen. Die willen een eenvoudigere oplossing dan het configureren van zo'n filter. Ook daar moeten we naar kijken, of zo'n oplossing er is".

De overlast door spam verschilt sterk per e-mailadres. Wat is een mogelijke verklaring voor dit verschil?

Verbiesen: "Als e-mailadressen op een website staan, is de kans vele malen groter dat je op spamlijsten terecht komt. Spammers gebruiken zoekrobots, software die het web afstruint op zoek naar e-mailadressen".

SPAM

echter sprake van opt-out: Bedrijven mogen spammen, de ontvanger kan vervolgens via een link aangegeven dat hij die ongevraagde commerciële e-mails niet meer wenst te ontvangen.

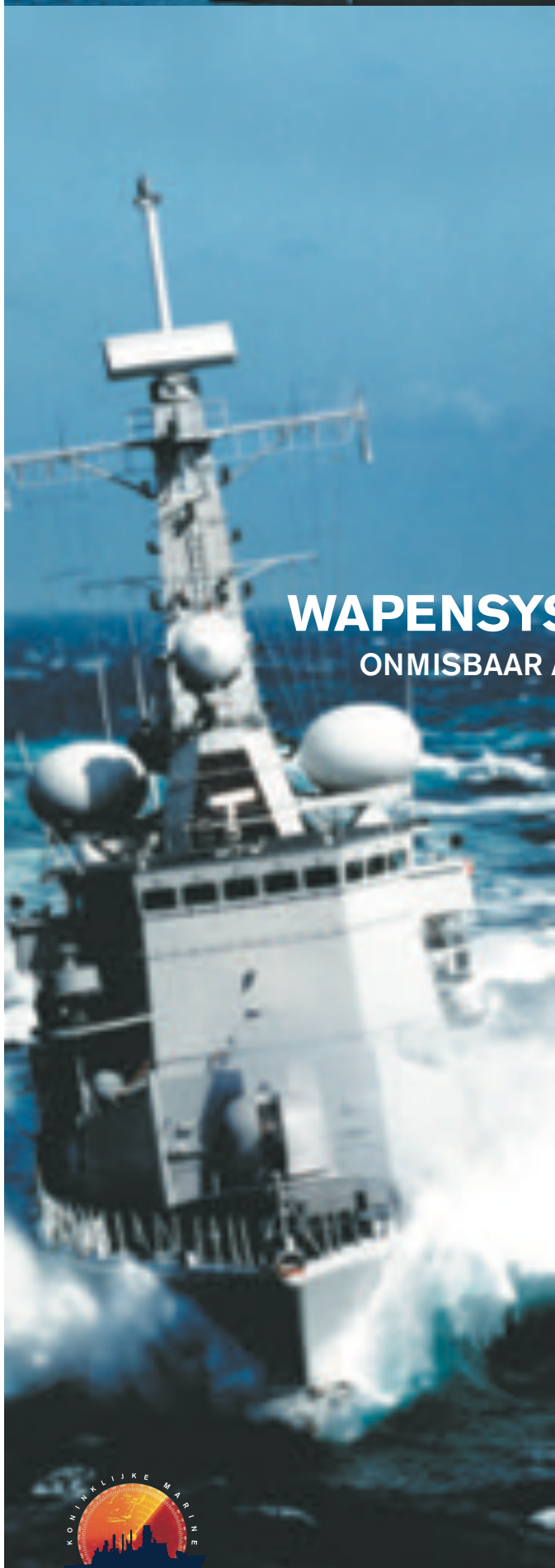
TIPS TEGEN SPAM

1. Laat je e-mailadres nooit achter op websites, in forums, bulletinboards, gastenboeken, nieuwsgroepen of chatrooms.
2. Als je toch je adres wilt achterlaten, maak het dan onbruikbaar voor zoekrobots. Van 'adres@provider.com' maak je 'adres at provider com' of 'adres#provider com'.
3. Gebruik naast je gewone adres een gratis web-accountadres (Hotmail, Yahoo) voor registratie en andere zaken die een geldig e-mailadres vereisen. Ze beschikken vaak standaard over een spamfilter en als je toch teveel spam krijgt, neem je een nieuw adres.

4. Gebruik een wegwerp-adres. Disposable E-mail adresdiensten sturen e-mail door naar je echte adres dat daarbij wordt gemaskeerd. DEA-diensten vind je onder meer bij mailshell.com en spamex.com.
5. Open geen verdachte post en gebruik geen preview window of html-viewer in je mailprogramma. Doe je dat wel, dan kan een spammer een seintje krijgen dat je zijn mail hebt geopend en dat jouw mailadres dus actief is.
6. Beantwoord spam nooit. Klik niet op links in een spammail, ook niet als er zogenaamd

een link bijzit om je af te melden voor de verzendlijst. Dit zijn trucs om te checken of jouw mailadres actief is.

7. Klagen: Als je spam krijgt die via een reguliere Nederlandse provider is verstuurd, meld dat bij die provider en bij www.spamvrij.nl.
8. Gebruik een spamfilter of -blokker. Een goed en gratis filter is 'SpamBayes'. Informatie en downloads vind je op spambayes.sourceforge.net.

Koninklijke Marine

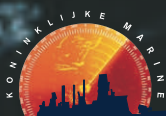

WAPENSYSTEMEN DIE NOOIT FALEN.

ONMISBAAR ALS EEN NAVO-ESKADER MOET KUNNEN REKENEN OP JE STEUN.

WETEN WAAR JE MEE BEZIG BENT. DE MARINE.

Als officier van de Elektrotechnische Dienst ben je verantwoordelijk voor alle wapensystemen op een fregat. Maar voor het zover is moet je eerst naar het KIM. De universiteit van de Marine. Daar breng je na het VWO als adelborst je studententijd door, voordat je überhaupt in de buurt van wapensystemen mag komen. Ben je eenmaal officier van de Elektrotechnische Dienst dan moet je erop toezien dat alles in perfecte staat is. Raketinstallaties, sensorsystemen, niets mag falen. Vooral niet als een NAVO-eskader tijdens een missie moet kunnen rekenen op je steun. 't Zou op z'n minst vervelend zijn als de goalkeeper een vijandige raket moet uitschakelen en 't 'even' niet doet. Dat kan dus niet. Nooit. Een vijandige raket houdt daar immers ook geen rekening mee. Jij als ingenieur (WO) kunt na een verkorte opleiding in diverse technische functies aan boord aan de slag. Daarbij krijg je als officier vrijwel direct de verantwoordelijkheid op jouw technisch gebied. Meer weten? Kijk dan op www.werkenbijdemarine.nl.

Brain drain or human capital?

Inviting trainee research assistants to come to the Netherlands is morally acceptable, especially when this is for a shorter period and universities do it selectively. That is the opinion of Jos Walenkamp of the Nuffic, the Netherlands organisation for international cooperation in higher education. He was one of the speakers at last week's seminar on development issues, organised by the Executive Committee Technology and Development Problems (TvO). "I would rather use the phrase 'brain circulation' than brain drain."

TvO was set up last year on the initiative of students who wanted more attention to be devoted to development issues at TU/e. The committee has already organised several lectures and now wants to hold a couple of seminars every year. In doing so they want to stimulate discussions and bring together interested students and staff members. Some 25 students, trainee research assistants and staff members attended the first seminar last Wednesday. Professor dr. Eddy Szirmai of the Department of Technology Management opened the afternoon. "Education in developing countries has increased tremendously", he explained. "In the past fifty years illiteracy has been reduced from 55 to 20% on average. Human capital is essential for the development of a country and for the income level." Nevertheless a great many problems remain. "Think of the inadequate financial resources or the poor quality of education. Many countries have invested in higher education too early, since primary education has not got off the ground yet. In addition, the brain drain of many highly educated people to the west is a problem."

Mercedes

What about the education

of trainee research assistants from developing countries at Dutch universities? Does it contribute to the brain drain, or, indeed, to the formation of human capital? It was up to Jos Walenkamp of the Nuffic to answer that question.

"Twenty years ago I spoke to a professor from Ivory Coast, who worked at the Sorbonne university in Paris", Walenkamp explained. "He had hung around there after his doctoral research. He regularly sent money to his relatives in Ivory Coast. At the time communication was not as easy as today, so he did not really know how his relatives were doing. When many years later he went back for his father's funeral, he found out that they were driving a Mercedes and lived in big houses. With the money that he had transferred to them they had set up a successful textile business. This story is still illustrative of many developing countries."

Thus, there are a lot of Chinese or Indian scientists who have studied in the west and easily find jobs there. Most engineers in Silicon Valley are from Asia, for one. The money they send to their family can secure employment and education for their relatives. "In the long term, there is a payoff, then", says Walenkamp. "The Belgian professor Johan Leman has conducted research into this. Brain drain only becomes a danger to the intellectual activities of a country when ten per cent or more of highly educated people are abroad. India and China are far below that percentage, with some two per cent. Countries like Mexico and Jamaica, however, are above ten per cent."

Business

A lot of foreign scientists in the west return to their native countries as time goes by, for that matter. "Therefore I would rather use the phrase 'brain circulation' than brain drain", emphasises Walenkamp.

Illustration: Jeannette Bos

"Intellectuals from developing countries come to Europe; European engineers go to the United States. You see that the educational world is gradually turning into a more commercial business. For the older generation that is a curse, but the USA, Great Britain and Australia take the lead and the rest of the world just has to follow suit."

In the Netherlands there is a specific policy with respect to foreign researchers. There are all kinds of conditions for a so-called fellowship of the Nuffic for foreign Master students or trainee research assistants. For instance, a large part of the doctoral research must be

conducted in their home countries. Researchers must stay in the employment of their own employers and when they have completed their research they must return to their countries. "We advocate international mobility, but for shorter periods; not as in France and England, where foreigners often come for a longer period so that they get settled in their host country. In the Netherlands it is difficult to stay around after attaining one's doctorate. The residence permits are linked to the purpose of the stay. Once the purpose changes, for example from research into a job, such a person will have to return first and will have to apply for a res-

idence permit all over again."

The countries of origin also have a responsibility. "The policy of the Ministry of Development Cooperation is also moving in that direction more and more. It is by no means simple, for many countries lack a proper administration, lack resources, lack infrastructure. However, there are good things going on as well. Thus, in South Africa an organisation is tracking highly educated South Africans who are scattered all over the world. In this way an exchange of knowledge is brought about with the intellectuals in South Africa itself. That is what I would call a fine initiative."/>

COOPERATION

The Nuffic also finances cooperative projects with universities in developing countries. Two examples in kind were mentioned during the seminar:

-Professor Dr. Piet Lemstra of Chemical Engineering and Chemistry talked about the cooperation between the TU/e Polymer Institute and the University of Technology in Cochin, a city in the south of India. There the Department of Polymer Science and Rubber Technology is supported. At present a number of trainee research assistants from Cochin are conducting research at TU/e, who will return to India after having completed it. In Cochin itself major investments were made in laboratory equipment, among other things. The project will stop at the end of this

year, and the question is what will happen from then on.

-Professor Dr. Peter Erkelens of Architecture, Building and Planning spoke about his experiences in Peru. There a cooperative project ran until 1999 between the Department of Civil Engineering of Delft University of Technology and the University of Cuzco, a city in the Andes. The project was about techniques aimed at making houses earthquake-resistant. It turned out that traditional building methods with loam bricks (adobe) on a foundation reinforced with sugar cane stems can provide a great deal of firmness. However, it remains to be seen whether it will be applied on a large scale. After all, adobe is the poor man's material.

Thirty bicycles left over

Photo: Bart van Overbeeke

The foreign students who had been put up at recreation park de Brugse Heide in Valkenswaard have all found accommodation in Eindhoven. The bicycles that had been lent to them to cycle from Valkenswaard to Eindhoven are now left over.

Since this week the thirty bikes, as good as new, have been stored in the W-hal. It is not yet clear what will

happen to them. Christ van der Aalst of the Domestic Affairs Department says that selling is an option, but there are a lot of snags. "You must give everyone the opportunity to buy a bike. What price can you ask for it? It involves you in a great deal of red tape. You could also raffle them off, or donate them to charity. Perhaps it could be an idea to store them at the furniture depot for foreign

students so as to lend them out. However, the Student Service Centre will decide what will happen to them." According to Anouk Verheij of the STU it will be discussed this week what to do with the bicycles./

In short

Money for Eindhoven nano proposal

The research proposal 'supramolecular systems' of prof. dr. ir. René Janssen and prof. dr. ir. Bert Meijer of the Department of Chemical Engineering and Chemistry has recently been accepted within the framework of the Eurocores programme Self-Organising Nano Structures (SONS). The money connected with this acceptance will be used to appoint two researchers in Eindhoven who will involve themselves with the project. The Eindhoven researchers Meijer and Janssen cooperate with Danish, English and Swiss groups on electric transport properties in self-organising molecular systems. The researchers design, make, process and characterise self-organising supramolecular systems.

Bilateral research cooperation

The Ministry of Education, Culture and Sciences must no longer stimulate research cooperation with China, Russia and Hungary. This is what the Advisory Council for Science and Technology (AWT) writes in the report 'What comes from afar ...'. According to the AWT the money that will become available through stopping that cooperation could be used to make the Netherlands more attractive for foreign top researchers. The Advisory Council thinks that this is necessary if we do not want to lose the international 'battle for brains' that is raging at the moment.

EURYI Award

European Young Investigators (EURYI) Award is a new subsidy programme of sixteen European countries. Together they will search for young excellent researchers who must in the future become world leaders in their field of science. The subsidy programme is intended for researchers with at least two and at most ten years of experience after having attained their doctorate and they must want to become world leaders in their relevant fields of expertise. After two selections, the first one to take place nationally and the second at a European level, the final subsidies will be announced in September 2004. For more information: www.nwo.nl/euryi.

The English Page is written by Cora van den Berg. She can be reached at engcursor@tue.nl.

Mensen

Promotie

Ir.ing. J.W. Nijenhuis verdedigt op woensdag 12 november zijn proefschrift en stellingen tegen de bedenkingen van een commissie. Dit gebeurt vanaf 16.00 uur in zaal 4 van het Auditorium. De titel van het proefschrift luidt 'Een wolk van duister weten.

Geschriften over stedenbouw-geschiedenis'. Nijenhuis promoveert aan de faculteit

Bouwkunde. De promotoren zijn prof.dr.ir. G.A.C. van Zeijl en prof.dr. B.A.A. Verschaffel (Rijksuniversiteit Gent, België).

Faculteiten

Alle faculteiten

Workshop 'Application of high-pressure carbon dioxide in polymer processes'

In the search for more sustainable processes for the polymer industry, it is generally thought that high-pressure carbon dioxide

can play an important role to overcome the problems associated with the use of traditional organic solvents. To give an overview of this fast developing field, a workshop is organized on 12 December by the Eindhoven University of Technology and VITO. For more details either contact Carlijn Bamberger (040-2472241, spdgroup.st@tue.nl) or

look at <http://www.chem.tue.nl/spd/Courses/CO2Workshop1203.pdf>.

Studentenleven

Eindhovens Studenten Corps Politiek café

Kennisintensief werk verdwijnt

uit Nederland. Het bedrijfsleven klaagt steen en been dat opleidingen niet aansluiten. De overheid grijpt onvoldoende in.

Dit zijn drie uitspraken over de kenniseconomie. Maar zijn ze ook waar? D66 Eindhoven organiseert in samenwerking met het Eindhovens Studenten Corps een politiek café over kenniseconomie en wat het voor onze regio kan betekenen. Een pittig debat tussen onder anderen Ursie Lambrechts (Tweede Kamer, D66), Eric van Schagen (CEO, Simac Techniek NV), professor Maarten Steinbuch (TU/e). Het politieke café wordt gehouden op zaterdag 8 november in Sociëteit Ilium van het Eindhovens Studenten Corps van de Bunker (John F. Kennedylaan 3, Eindhoven) en begint om 15.00 uur (zaal is geopend vanaf 14.30 uur). U bent als student van harte uitgenodigd om te komen en deel te nemen aan het debat. De toegang is gratis.

Twynstra Gudde

Management Consultants

Business Course

Bouw eens aan jezelf

10 december 2003

'Als je je in je studie bezighoudt met de gebouwde omgeving of infrastructuur, ben je steeds bezig het leven van anderen te veraangemen. Nu je bul (bijna) binnen is, draait Twynstra Gudde de zaken graag om. Bouw eens aan jezelf en meld je aan voor onze uitdagende Business Course op 10 december 2003. Wij willen graag kennis met je maken.'

Schrijf je in op www.Twynstragudde.nl

Marcel de Rooij, directeur Twynstra Gudde

(Advertenties)

Voordelige vliegtickets boek je natuurlijk bij

skybreakers.nl

Miami	€ 339	Kaapstad	€ 615
Bangkok	€ 538	Ho Chi Minh / Hanoi	€ 760
San Jose	€ 632	Jakarta	€ 500
Johannesburg	€ 559	Rond de Wereld	v.a. € 1.498
Sydney/ Auckland	€ 846	Singapore	€ 538

Bel 020 - 408 11 22 (ma-vr 10-18u en za 11-16u)

Ben jij handig met **NETWERKEN** of PC's: student, gesjeesd of afgestudeerd?

Voor uitdagende automatiseringsprojecten is OGD op zoek naar part-time en full-time medewerkers

OPERATOR ► GROEP ► DELFT

In Delft:	0152628636
In Eindhoven:	0402464055
In Amsterdam:	0204287126
In Utrecht:	0302445355

Mail: info@ogd.nl Internet: www.ogd.nl

Werken en studeren kun je combineren

Vacature

Allround secretaresse (V37508) voor 0,8/1,0 fte binnen de capaciteitsgroep Kunststof-technologie, sluitingsdatum: 15/11/2003, duur: het betreft een structurele functie, bij gebelken geschiktheid is er een aanstelling voor onbepaalde tijd, salaris: maximaal: 2.205 euro bruto per maand bij een voltijdse aanstelling (salarisschaal 6 CAO Nederlandse Universiteiten), meer info: dr. Laurent Nelissen, e-mail: l.n.i.h.nelissen@tue.nl of via www.chem.tue.nl/vacatures/ of www.academictransfer.nl/tue/.

Universiteitsberichten mogen maximaal 150 woorden lang zijn en moeten op de woensdag één week voor plaatsing binnen zijn. Ze kunnen worden gemaild naar universiteitsberichten@tue.nl.

www.mep.nl

Moise en Place

Techniek Bedrijven.nl

Dé beurs voor toekomstige ingenieurs

14 november - Jaarbeurs Utrecht
Op zoek naar een baan, stage of afstudeerplek?

“Sectorplan funest voor de dynamiek in het onderzoek”

Sectorplan/**Han Konings**
Illustratie/**Arie Onnink**

Prof.dr.ir. Wim de Jonge, decaan van de faculteit Technische Natuurkunde, is pragmatisch genoeg om te beseffen dat men ook in Eindhoven niet voorbij kan gaan aan de druk die op de drie TU's wordt uitgeoefend om onderwijs en onderzoek meer op elkaar af te stemmen. “We kunnen wel kankeren op de ideeën die nu gepresenteerd zijn, maar er moet wel iets gebeuren. Blijkbaar is zowel binnen de politiek als binnen het bedrijfsleven het beeld ontstaan dat we het aan de drie TU's niet goed doen met betrekking tot ons onderwijs en onderzoek”, aldus De Jonge. “Dat is een realiteit waar we mee verder moeten. Aan ons de taak om die verkeerde indruk weg te nemen. Want van de politiek zijn we afhankelijk voor onze financiering, daar eten we onze boterham van.”

De Jonge is echter zeer duidelijk in zijn afkeer over de plannen zoals die zijn neergelegd in de tweede versie van het Sectorplan Wetenschap & Technologie, die twee weken geleden werd gepresenteerd. Zijn collega's bij Scheikundige Technologie en Wiskunde & Informatica, prof.dr. Hans Niemantsverdriet en prof.dr. Jos Baeten, vallen hem bij. “Alle decanen aan de TU/e zijn flink geschrokken van het Sectorplan, en met reden”, zegt Niemantsverdriet. “Dit is een onzalig plan, dat de dood in de pot betekent voor het onderzoek aan de drie technische universiteiten. Door op onderzoeksgebied alle overlap tussen de drie instellingen weg te halen, gaan de gezonde onderlinge concurrentie en competitie verloren. Er is zo geen druk meer en iedere groep kan vanuit een comfortabele positie projectvoorstellen indienen, want referentiepunten met vergelijkbare groepen ontbreken. Wat is dan nog de reden om met Delft en Twente te praten? We doen immers toch allemaal iets anders.”

Ook De Jonge waarschuwt voor een vervlakking van het onderzoek: “Dit leidt tot een verkokering. De dynamiek valt weg, het zal zeker geen nieuw elan of creativiteit teweeg brengen bij onderzoekers”.

Op de suggestie dat het Nederlandse onderzoek de concurrentie steeds meer moet aangaan op het internationale vlak, antwoordt Niemantsverdriet: “Dat mag dan zo zijn, maar de financiering van ons onderzoek is nog altijd een nationaal gebeuren”. De Jonge voegt daaraan toe:

De Eindhovense decanen lopen massaal te hoop tegen de plannen uit de tweede versie van het Sectorplan Wetenschap & Technologie. De kritiek spitst zich vooral toe op een nog op te richten Institute of Science and Technology, waarmee men de overlap uit het onderzoek van de drie TU's wil halen. De dood in de pot, aldus decaan prof.dr. Hans Niemantsverdriet van Scheikundige Technologie.

“Onderzoeksgelden verwerven bij de Europese Unie is nog altijd meer een kwestie van kennissen dan van kennis. Ons onderzoeksgeld zal ook in de toekomst voor het grootste deel uit Nederland blijven komen”.

Zeggenschap

Wat de decanen in Eindhoven ook zeer steekt, is het feit dat er weer twee extra bestuurslagen bijkomen. Niemantsverdriet: “Zo zullen de decanen van de drie TU's met elkaar moeten gaan overleggen over welk onderzoek men waar wil gaan uitvoeren. Deze groep heeft echter geen beslissingsbevoegdheid, maar moet de drie Colleges van Bestuur van adviezen gaan voorzien. De drie CvB-voorzitters vormen dan weer een aparte raad die aan de hand van die adviezen beslissingen gaat nemen. En dat op basis van een meerderheid. Dat zou kunnen betekenen dat twee instellingen gaan beslissen over wat er aan de derde instelling moet gebeuren”. Niemantsverdriet vraagt zich ook hardop af hoe alle andere gremia die met onderzoek te maken hebben, in dit plaatje passen. “Ik mis allerlei overlegorganen zoals NWO, STW en DPI.” In het Delftse universiteitsblad Delta van donderdag 30 oktober zwakt CvB-voorzitter ir. Hans van Luijk de bevoegdheid om over elkaars onderwijs en onderzoek te beslissen overigens sterk af. Vooral stuurgroepvoorzitter drs. Loek Hermans en de Universiteit Twente zouden er voorstander van zijn dat de TU's hun individuele macht zouden afstaan. Delft wil dat in ieder geval niet, aldus Van Luijk. “We willen geen structuren die de facto een fusie betekenen”, zo liet hij aan Delta weten.

Ook in Eindhoven bestaat onder de decanen veel vrees voor het afstaan van de eigen zeggenschap over de inrichting van

onderwijs en onderzoek.

Niemantsverdriet: “In het Sectorplan zijn vijf basisdisciplines gedefinieerd, die we met z'n allen zo belangrijk vinden dat die op alle instellingen terug te vinden moeten zijn. Dat zijn wiskunde, natuurkunde, scheikunde, elektrotechniek en werktuigbouwkunde. Alle andere disciplines vallen onder de noemer ‘speciaal programma’. Daarvoor geldt dat je die gebieden op elkaar moet afstemmen, en dat je ze vooral niet op alle plaatsen moet doen, tenzij het studentenaantal het toelaat. De TU/e-opleidingen Bouwkunde en Technische Bedrijfskunde zullen in zo'n geval niet in de problemen komen. Die beschikken over voldoende studenten. Maar hoe zit het met de opleiding Biomedische Technologie of Industrial Design? Die zijn veel gevoeliger voor schommelingen in studentenaantallen. Als deze plannen worden doorgevoerd, staan die opleidingen direct onder zware druk. Twente en Delft zouden op termijn kunnen beslissen dat die opleidingen dan maar niet meer moeten worden aangeboden in Eindhoven. Ik vind dit een zeer gevaarlijke ontwikkeling”. Decaan prof.dr. Jos Baeten van Wiskunde & Informatica vreest dat door een top-down sturing van de plannen de decanen uiteindelijk buitenspel gezet worden. “Op dit moment kennen we aan de TU/e het Bestuurlijk Overleg tussen de decanen en het CvB. Wij hebben veel inbreng in de totstandkoming van beleid en daarom hechten we veel belang aan deze overlegvorm”, zegt Baeten. “Als de plannen worden doorgevoerd, dreigt dit te verdwijnen.”

Twents model

De Eindhovense decanen wantrouwen de daadkracht van Twente bij de totstandkoming van het Sectorplan. Vooral de

inbreng van de Twentse CvB-voorzitter en rector prof.dr. Frans van Vught wordt met argusogen gevolgd. Niemantsverdriet: “Van Vught is gewend om aan zijn universiteit beslissingen top-down in te voeren, maar zo werken we niet in Eindhoven en zo gaat het in Delft ook niet”.

Vorige week liet stuurgroepvoorzitter Hermans in Cursor nog weten dat de drie CvB-voorzitters op een keurige wijze met elkaar onderhandelden. “Geen geruzie, geen landpikkertje, niet dogmatisch vasthouden aan de eigen lijn”, aldus Hermans. De Jonge zet daar zijn vraagtekens bij: “Ik zie in de plannen voor een TU Nederland toch overduidelijk het Twents model terug. Daar heeft men het onderzoek ondergebracht in instituten en houden de faculteiten zich voornamelijk bezig met onderwijs. Die instituten staan haaks op de faculteiten. Dat is niet wat we in Eindhoven willen. We willen die verwevenheid van onderwijs en onderzoek behouden”. Ook leeft bij de decanen de overtuiging dat Hermans graag politiek wil scoren met het Sectorplan. “Hij is iemand die weet hoe je dingen politiek moet vertalen om ze succesvol te maken”, zegt Niemantsverdriet.

De decanen en het College van Bestuur gaan op 10 en 11 november met elkaar in beraad over hoe men verder wil met het Sectorplan. “Er is op dit moment zeker geen sprake van polarisatie tussen de decanen en het CvB”, benadrukt Niemantsverdriet. “We denken weliswaar heel anders over bepaalde zaken, maar we zijn voortdurend in gesprek gebleven over deze kwestie. Het zou ook een ramp zijn als we uiteindelijk tegenover elkaar zouden komen te staan.”

Ook De Jonge vindt het belangrijk dat de lijnen open blijven. “Het eigen lokale belang is op dit moment eigenlijk niet waar het om zou moeten gaan. In een groter verband gaat het immers om de vraag hoe we in de toekomst de universitaire technische vorming willen gaan inrichten.”

CvB-voorzitter ing. Amandus Lundqvist liet weten dat hij de gesprekken van komende week wil afwachten, alvorens hij een reactie geeft op de kritiek die op dit moment leeft onder de decanen. / ●

We weten vooral nog veel níet

Het TNO-onderzoek heeft nogal wat kritiek te verduren gekregen: het zou te kleinschalig zijn en heldere conclusies ontbreken al helemaal. Is de naam van onderzoeksleider Zwamborn volgens hem beschadigd na die verwijten? Zwamborn schudt heftig van nee. "We hebben onze conclusies bewust naar buiten gebracht in de wetenschap dat we kritiek zouden kunnen krijgen. Ik hoopte op een probleemloze landing. Laat ik zeggen dat we enigszins hard neerkwamen. Maar we hebben ook veel complimenten gehad, laten we dat vooral niet vergeten. En niet van de minsten." Zwamborn en zijn collega's waren vooral verbaasd over de resultaten, omdat ze hadden verwacht dat de elektromagnetische velden geen enkel effect zouden hebben op de proefpersonen. "Er was geen enkele wetenschappelijke aanwijzing om aan te nemen dat er beïnvloeding zou plaatsvinden", legt Zwamborn uit. "Ik ben daarom uitgegaan van de nulhypothese, dat was mijn vertrekpunt. Die hypothese heb ik moeten loslaten. Ik moet accepteren dat radiofrequente elektromagnetische velden iets doen met een mens. Mijn probleem is alleen: ik meet iets, maar ik begrijp niet waarom. Daarom is verder onderzoek nodig."

Het TNO Fysisch en Elektronisch Laboratorium onderzocht twee groepen van 36 proefpersonen. De ene groep was samengesteld uit mensen die zich de laatste jaren hebben gemeld bij de stichting Meldpuntennetwerk Gezondheid en Milieu (MNGM) met klachten als gevolg van de aanwezigheid van elektromagnetische velden in hun leefomgeving. De andere groep bestond uit mensen die tot nu toe geen klachten hebben onderzonden.

Beide groepen moesten tijdens het experiment gedurende vier halve uren achter een computer verschillende taken uitvoeren, waardoor de onderzoekers onder meer hun reactiesnelheid, concentratie,

GSM- en UMTS-straling/Han Gommeren
Illustratie/Bart van Overbeeke
 Geschrokken niet. Verbaasd wel. Dat waren TNO-onderzoekers over de uitkomsten van hun onderzoek naar de straling van GSM- en UMTS-masten. De elektromagnetische velden van de laatste blijken wel degelijk invloed uit te oefenen op mensen. Het leverde de proefpersonen onder meer duizeligheid, moeheid, hoofdpijn, spierpijn, tintelingen en concentratiegebrek op. Het onderzoek is uitgevoerd onder leiding van TU/e-deeltijdhoogleraar prof.dr.ir. Peter Zwamborn.

geheugen en selectievermogen konden testen. De deelnemers bevonden zich in een ruimte die vrij was van elektromagnetische velden. In die ruimte stonden een stoel en een tafel met daarop een plat lcd-scherm. Zo'n scherm veroorzaakt, in tegenstelling tot een gewoon beeldscherm, nauwelijks een elektromagnetisch veld.

Ook waren, op drie meter afstand van de proefpersonen, twee zenders opgesteld. Deze zonden een GSM-signaal uit en een signaal, te vergelijken met Universal Mobile Telecommunication System (UMTS), dat snel internet via een mobiele telefoon mogelijk maakt. Het UMTS-signaal was heel zwak, vergelijkbaar met de sterkte waaraan Nederlanders dagelijks maximaal zijn blootgesteld. Het was ook de maximale sterkte die wordt gemeten aan de voet van antennes op gebouwen, op straat en thuis bij mensen. Noch de vrijwilligers noch de onderzoekers wist wanneer de apparatuur stond in- of uitgeschakeld; een zogeheten dubbelblind onderzoek.

Na afloop vulden de deelnemers een lijst in waarop 23 symptomen stonden vermeld. Ze moesten aankruisen of ze die symptomen in het laatste kwartier bij zichzelf hadden waargenomen, en, zo ja,

in welke mate.

Het ging om symptomen als duizeligheid of een wee gevoel, moeheid of gebrek aan energie, nervositeit, hoofdpijn, spierpijn, tintelingen of een verdoofd gevoel in delen van het lichaam, afdwalende gedachten of concentratiegebrek. De groep die bestond uit mensen die zich in het verleden hebben gemeld bij het meldpuntennetwerk, klaagde meer over symptomen als duizeligheid en dergelijke dan de andere groep. Zwamborn: "Maar hieraan kun je geen wetenschappelijk verantwoorde conclusies verbinden". Zwamborn benadrukt dat niemand ziek is vertrokken. "Mensen voelden zich alleen minder prettig. Ze zijn allen bereid om deel te nemen aan een vervolgonderzoek." De GSM-zender had, in tegenstelling tot de UMTS-zender, geen invloed op het gevoel van welbevinden van de vrijwilligers. Wel beïnvloedden beide zenders de zogeheten cognitieve functies van de deelnemers. Zwamborn: "De reactiesnelheid en geheugenfunctie en dergelijke verbeterden, maar dat is al eerder aangetoond en daarmee niets nieuws".

Kritiek kwam er van dr. Jelte Bouma, lid van de wetenschappelijke adviesgroep voor het project, en gezondheidsweten-

schapper aan de Rijksuniversiteit Groningen. Volgens hem is het onderzoeksresultaat onzeker omdat de vragenlijst naar lichamelijk welzijn niet is gevalideerd. Dat klopt, zegt Zwamborn. "Voor ons onderzoek kregen we van de Medisch Ethische Commissie geen toestemming om de volledige, wel gevalideerde vragenlijst te gebruiken. De commissie achtte een groot aantal vragen niet relevant voor het experiment. Zo ontbrak bijvoorbeeld de vraag of mensen suïcidale neigingen voelden."

Vervolgonderzoek

Zwamborn verwerpt de kritiek in sommige media dat TNO zichzelf werk heeft verschaft via dit onderzoek, gedaan in opdracht van de ministeries van Economische Zaken, Volkshuisvesting, en Volksgezondheid, Welzijn en Sport. "Dat is natuurlijk onzin. Een wat meer genuanceerde benadering lijkt me wel op zijn plaats." Het is wereldwijd de eerste keer dat onderzoek een relatie aantoot tussen UMTS-straling en mogelijke schade aan de volksgezondheid. Tegelijkertijd relatieveert Zwamborn zelf de onderzoeksresultaten. "Zelfs als de resultaten niet op toeval berusten, op statistische ruis, dan nóg is vervolgonderzoek nodig. De gevonden effecten zijn maar klein. Voor we hier wetenschappelijke of maatschappelijke conclusies aan kunnen verbinden, moet dit onderzoek worden herhaald. Ook moeten de nu ontstane vragen worden bestudeerd. Niet alleen bij TNO of de TU/e, maar bijvoorbeeld in het buitenland. Er is deskundigheid genoeg, bijvoorbeeld in Scandinavië, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten." Zwamborn zegt al volop contacten te hebben gelegd in het buitenland. "Ik ben ervan overtuigd dat het straks ergens wordt opgepikt. Het moet nú, ook in Nederland. Over twee jaar krijg je er niemand meer warm voor."

In Nederland zoekt de hoogleraar samenwerking met andere wetenschap-

Unilever Researchprijs voor onderzoek TU/e-alumnus naar 'ballenbak'

Ir. Martin van den Heuvel, in december 2002 afgestudeerd aan de faculteit Werktuigbouwkunde, krijgt morgen, vrijdag 7 november, de Unilever Researchprijs uitgereikt voor zijn afstudeeronderzoek naar een automatische balancer unit in cd-romspelers. De prijs omvat 2500 euro.

Van den Heuvel is afgestudeerd binnen de groep Dynamica van prof.dr. Henk Nijmeijer. "Voor het balanceren van cd-romspelers wordt gebruikgemaakt van een automatische balancer unit", zegt Van den Heuvel. "Dit is een soort ballenbak die zorgt dat de imbalance die aanwezig is op de cd-rom gecompenseerd wordt en zelfs verdwijnt. Als er minder

trillingen zijn, kan de lens beter gefocust worden. Dit principe van de ballenbak wordt ook gebruikt in wasmachines en centrifuges. In een cd-romspeler mag er echter geen olie worden gebruikt in de 'ballenbak'. Maar dat blijkt niet te werken vanwege de droge wrijving tussen de balletjes en het bakje waar ze in liggen. Ik heb in kaart gebracht waar de ballen naar

toe gaan om trillingen te kunnen verminderen. Ook heb ik hiermee experimenten gedaan. Binnen de vakgroep wordt nog steeds onderzoek gedaan naar de invloed die dit heeft op dynamische systemen."

Van den Heuvel werkt sinds twee maanden bij consultancy bedrijf Accenture in Amsterdam. / ●

IEEE Life Member's Prize naar TU/e'er

Dr.ing. Gijs Mom, docent Techniek-geschiedenis aan de TU/e-faculteit Technologie Management, heeft onlangs de IEEE Life Member's Prize in Electrical Engineering gekregen. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan degene die het beste historische artikel op het gebied van de geschiedenis van de elektrotechniek geschreven heeft.

Mom kreeg de prijs samen met zijn co-auteur David Kirsch van de University of Maryland vanwege de vernieuwende analyse van de 'mislukking' van de elektrische auto in het begin van de twintigste eeuw. "De Electric Vehicle Company bracht een vloot taxi's op de markt en liet zich daarbij inspireren door de praktijk van het openbaar vervoer", zegt Mom. "Het bedrijf bood de auto aan als dienst, bijvoorbeeld als taxiservice en huurauto, terwijl de benzineauto als product op de markt werd gebracht. Ons artikel lost een controverse van een halve eeuw onder historici op. Zij baseerden zich tot nu toe op een artikel uit 1955 van John Rae dat

ook in Business History Review stond, waarin de mislukking van de EVC verklaard werd met het feit dat het bedrijf op het verkeerde paard had gewed. Daarmee wilde Rae zeggen dat zij simpelweg voor een inferieure technologie gekozen hadden. Wij konden aantonen dat dit argument geen steek houdt: De elektrische auto was technisch veel beter geschikt voor het taxibedrijf dan de toenmalige benzineauto. Het geheim van de mislukking zat hem in de marketing." Voor Mom was het een complete verrassing dat hij de prijs in ontvangst mocht nemen: "Het geeft veel voldoening te merken dat de groep techniekhistorici van de TM-faculteit ook internationaal erkenning krijgt. Ik ben ook blij dat de geschiedenis van de mobiliteit een renaissance beleefd en deze erkenning ondersteunt tevens de succesvolle pogingen van het College van Bestuur en de faculteit Werktuigbouwkunde om de wetenschappelijke automotieve activiteiten in Nederland te concentreren aan de TU/e". / ●

Onderzoek emoties van robots

De faculteit Industrial Design is op zoek naar proefpersonen die mee willen werken aan een onderzoek naar de emoties van robots.

Philips heeft een robot gebouwd met de naam iCat. Deze reageert op mensen en heeft menselijke uitdrukkingen. Aan de TU/e-faculteit Industrial Design werd gevraagd onderzoek te doen naar de emoties en hoe mensen daarop reageren. "De belangrijkste vraag voor ons is of het verschil uitmaakt of de robot recht tegenover je staat of op een beeldscherm", zegt dr.ir. Christoph Bartneck van de Designed Intelligence Research Group van Industrial Design. Er zijn drie partijen betrokken bij het onderzoek: De groep van Bartneck, uitwisselingsstudente Juliane Reichenbach van de universiteit van Regensburg in Duitsland, en Albert van Breemen van het Philips Natlab. "Wij hebben hier een structurele lijn van onderzoek naar hoe de wisselwerking

tussen mensen en robots in elkaar steekt", zegt Bartneck. "De gedachte van Philips achter iCat is dat mensen het, bijvoorbeeld bij ambient intelligence in huizen, prettiger vinden om tegen een gezicht te kunnen praten. Het is vreemd om tegen de lucht te praten en een reactie te krijgen. Daar is iCat voor ontwikkeld. Mijn insteek is dat ik wil zien hoe mensen en robots met elkaar interacteren. Hoe menselijker de robot wordt, hoe meer we ervan verwachten. Een pure afwezigheid van emoties bij een robot zou op ons overkomen als een gebrek aan interesse van de robot. Mensen hebben die emoties nodig."

Het experiment wordt gehouden op 6, 7, 10, 11 en 12 november. / ●

Aanmelden voor het onderzoek kan via www.industrialdesign.tue.nl/OpenWiki/ow.asp?WikiPage.

over UMTS-straling

pelijke disciplines, bijvoorbeeld met biologen, celfysiologen, maar ook met psychologen en sociologen. Zo moet het mogelijk zijn, hoopt Zwamborn, om vast te stellen of de elektromagnetische velden (blijvende) schade kunnen veroorzaken bij de mens. "Feitelijk hebben we tot nu toe alleen vastgesteld dat er een zekere beïnvloeding plaatsvindt. Maar we weten niet eens waarom we het meten en al helemaal niet of het om blijvende effecten gaat. Wat mij betreft hebben we niet aangetoond dat die elektromagnetische velden schade kunnen veroorzaken bij de mens, zoals in de media is gesuggereerd. Je kunt vanuit wetenschappelijk

oogpunt hooguit stellen dat onze bevindingen hypothese-genererend zijn." Nu de mediahype voorbij is, acht Zwamborn de tijd rijp voor een snel vervolg, waarin de telefoniebedrijven volgens de onderzoeker wel degelijk serieus geïnteresseerd zijn ondanks hun laconieke reactie op de uitkomsten van het TNO-experiment. Het is volgens Zwamborn van groot belang meer vrijwilligers bereid te vinden aan een nieuw experiment mee te doen. "Hoe we dat gaan doen, daarover kan ik nog geen zinnig woord zeggen. Zaak is dat we eerst een onderzoeksopzet maken en weten wat de precieze uit-

gangspunten zijn. Bij het eerste experiment was ik al blij dat we twee groepen van 36 proefpersonen bijeen konden krijgen. Daar mag je best kritiek op hebben. Aan de andere kant: zo'n onderzoek moet wel overzichtelijk blijven en, niet te vergeten, betaalbaar. Dit was de eerste fase van wetenschappelijk onderzoek. Het proces van wetenschap doorloopt dit soort stadia. Ik heb nooit overwogen de onderzoeksopdracht terug te geven toen de werving van proefpersonen zo moeizaam verliep. Dat zou ik hebben ervaren als een persoonlijke nederlaag. Dat wil ik te allen tijde voorkomen." / ●

Eindhovenens nano-voorstel gehonoreerd

Het onderzoeksvoorstel 'supramoleculaire systemen' van prof.dr.ir René Janssen en prof.dr.ir. Bert Meijer van de faculteit Scheikundige Technologie is onlangs gehonoreerd in het kader van het Eurocores-programma Self-Organising Nano Structures (SONS). Van het geld dat aan deze toekenning verbonden is, worden in Eindhoven twee onderzoekers aangesteld die zich gaan bezighouden met het project.

"De ESF, de European Science Foundation, heeft in het voorjaar van 2002 een oproep gedaan voor onderzoeksvoorstellen op het gebied van zelforganiserende nanostructuren", meldt Janssen. "Uit heel Europa zijn toen circa honderdzestig korte voorstellen ingediend waarvan er ongeveer zestig geselecteerd zijn die er veelbelovend uitzagen. De betrokken aanvragers zijn door de ESF uitgenodigd een volledig voorstel te schrijven. Ook ons plan was daarvoor geselecteerd en we hebben het vol-

ledige voorstel in oktober 2002 ingediend. Dat is door de ESF voorgelegd aan vijf referenten die het beoordeeld hebben op onder meer wetenschappelijke kwaliteit en haalbaarheid." Het TU/e-voorstel werd goedgekeurd. In totaal krijgen zestien voorstellen een subsidie toegekend. Het Eurocores-programma is een internationale samenwerking tussen de tweede-geldstroomorganisaties uit verschillende Europese landen en is bedoeld om de beste onderzoekers uit Europa samen te brengen.

De Eindhovense onderzoekers Meijer en Janssen werken samen met Deense, Engelse en Zwitserse groepen aan elektrische transporteigenschappen in zelforganiserende moleculaire systemen. De onderzoekers ontwerpen, maken, verwerken en karakteriseren zelforganiserende supramoleculaire systemen. Met verschillende technieken bestuderen ze de elektrische en optische eigenschappen en de structuren die de moleculen vormen. Janssen en Meijer hadden twee redenen dit voorstel in te

dienen: "De eerste is dat we met collega's uit Engeland, Denemarken en Zwitserland al een goede en intensieve samenwerking hebben die we graag wilden voortzetten waarbij op de diverse locaties onderzoekers aan de slag kunnen op een gezamenlijk onderwerp. De tweede reden is dat we het een spannend onderzoeksgebied vinden en dat we vooral door de samenwerking met onze collega's in het buitenland resultaten verwachten te bereiken die voor ieder afzonderlijk niet of veel moeilijker te bereiken zijn". Elk betrokken land brengt een eigen expertise in. De Eindhovense inbreng bestaat uit synthese van nieuwe zelforganiserende polymeren. Janssen is zeer verheugd met de toekenning van de subsidie, die uit een bedrag van ongeveer 370.000 euro bestaat. "Verwachten doe je zoiets niet direct, zeker niet als er in eerste instantie honderdzestig voorstellen zijn waarvan uiteindelijk maar zo'n tien procent gehonoreerd wordt." / ●

Holstlezing over moleculaire beeldvorming van ziektes

'Imaging diseases with molecular detectives' is de titel van de Holstlezing die dit jaar gehouden wordt door prof.dr. Sajiv Sam Gambhir. De lezing van deze professor van Stanford University in Californië gaat over het op moleculair niveau zichtbaar maken van ziektes met behulp van nieuwe medische afbeeldingstechnieken.

De Holstlezing wordt dit jaar op donderdag 20 november om 16.00 uur in de Blauwe Zaal gehouden en is de afsluiting van een symposium over moleculaire beeldvorming dat die dag aan de TU/e gehouden wordt. Het symposium bestaat uit vier lezingen, gehouden door prof.dr. Mat Daemen (Academisch Ziekenhuis Maastricht),

dr. Tobias Schäffter (Philips Research, Hamburg), dr. Marcus Rudin (Novartis Pharma, Basel) en dr. Leo Hofstra (Academisch Ziekenhuis Maastricht). / ●

Voor meer informatie en aanmelden: www.holstmemolecture.nl.

Onderzoek in 't kort

Stieltjesprijs 2002

Nelly Litvak, universitair docent aan de Universiteit Twente, heeft de Stieltjesprijs voor het beste proefschrift in 2002 ontvangen. Litvak promoveerde vorig jaar aan de TU/e-faculteit Wiskunde & Informatica. Rector prof.dr. Rutger van Santen reikte de Stieltjesprijs, bestaande uit een certificaat en een bedrag van twaalfhonderd euro, onlangs uit tijdens de 'Stieltjes afternoon' van Eurandom. De Stieltjesprijs wordt jaarlijks uitgereikt aan de Stieltjes student met het beste proefschrift. Het proefschrift van Litvak met de naam 'Collecting 'n' Items randomly located on a circle', is het gevolg van haar promotieonderzoek dat ze van juni 1999 tot januari 2002 bij Eurandom uitvoerde.

De Stieltjesprijs is vernoemd naar de Nederlandse wiskundige Thomas Stieltjes.

AWT: Stop onderzoekssamenwerking

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen moet onderzoekssamenwerking met China, Rusland en Hongarije niet langer stimuleren. Dat schrijft de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) in het rapport 'Wat van ver komt...'. Met het geld dat vrijkomt door het stopzetten van die samenwerking zou Nederland volgens de AWT aantrekkelijker gemaakt kunnen worden voor buitenlandse toponderzoekers. Dit is volgens de adviesraad noodzakelijk om de internationale 'battle for brains' die momenteel gaande is, niet te verliezen.

De AWT vindt het bilaterale onderzoeksbeleid niet effectief. Het is bedoeld om de kwaliteit van het Nederlandse onderzoek te versterken, maar daar moet je volgens de AWT voor op zoek gaan naar de beste onderzoekers en voor lief nemen uit welk land ze afkomstig zijn. (HOP)

Simon Stevin Meester

Prof.dr. John Janssen, hoogleraar aan het Universitair Medisch Centrum Nijmegen, mag komend jaar de eretitel Simon Stevin Meester dragen. Hij neemt deze prijs van een half miljoen euro, die jaarlijks wordt uitgereikt door de Technologiestichting STW, op vrijdag 7 november in ontvangst in Ede. Janssen gaat het geldbedrag gebruiken voor vervolgonderzoek naar een nieuw cement waarmee botreparaties kunnen worden verricht. Het botcement, op basis van calciumfosfaat waarmee nu veel patiënten worden behandeld, is moeilijk vormbaar. De groep van Janssen heeft als mogelijke oplossing een poreus calciumfosfaatcement ontwikkeld, dat geïnjecteerd kan worden in scheuren en gaten in botten en daarna een goede pasvorm kan aannemen.

Nieuwe directie KNAW

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) heeft sinds 1 november een nieuwe directie. Twee van de leden vervullen hun taak in deeltijd, voor drie dagen per week. Deze 'collegiaal besluitende directie' krijgt van het bestuur van de KNAW de leiding over de Onderzoeksorganisatie KNAW. Belangrijke strategische beslissingen en de externe vertegenwoordiging en belangenbehartiging van de instelling blijven berusten bij het bestuur. Voor deze nieuwe structuur is gekozen met het oog op de noodzakelijke versterking van beleid en beheer van de KNAW-instituten, zo verklaart het bestuur.

Young at heart

Hoe kunnen het onderwijs en het bedrijfsleven ervoor zorgen dat jongeren techniek interessant gaan vinden? Dat is de vraag die centraal staat tijdens het symposium 'Young at heart' dat op donderdag 20 november gehouden wordt in het Concordia theater in Den Haag. Voor het symposium, georganiseerd door de Stichting Toekomstbeeld der Techniek, zijn jongeren uit het voortgezet onderwijs, het mbo en het universitair onderwijs uitgenodigd een panel te vormen dat vertelt hoe zij techniek beleven. Meer informatie: www.stt.nl/youngatheart.

Casa Nostra

Schilp en De Wit zijn getipt: Het meest ranzige studentenhuus van Eindhoven staat aan de Zeelsterstraat. Dat vraagt om een diepgaand onderzoek. Op goed geluk spreken we af bij één van de vele studentenhuizen in de straat, in de hoop een grote janboel aan te treffen. De deur gaat open. Vol verwachting kijken we over de schouders van Jurjen Folkerts (derdejaars Accountancy) naar binnen, speurend naar pizzaresten, schimmels en kakkerlakken. Maar helaas. Brandschoon. Vastbesloten ons niet uit het veld te laten slaan, volgen we Jurjen naar de huiskamer op de eerste verdieping. De bewoners zijn trots op hun woonkamer. Dirk Kox (vierdejaars Culturele Maatschappelijke Vorming), Jasper Jansen (vierdejaars Fysiotherapie) en Jurjen hebben na het zien van de musical Saturday Night Fever de ruimte ingericht in discostijl. Als antwoord hierop gaven de vrouwelijke bewoners de wc een flowerpower tintje. In de woonkamer maken we kennis met Martine Hazelhoff (vierdejaars SPH), Jacqueline Verheyden (tweedejaars SPH) en Bram van Ekeren, (eerstejaars Elektrotechniek). Niet aanwezig is de nieuwste huisgenote Lenny Vorstenbosch (eerstejaars Toegepaste

Psychologie). Bram is de enige TU/e-student van het gezelschap, uitgekozen om de versterkers te repareren. Met kijkavonden gaat het er hier stevig aan toe. "Als de mensen Limburgs praten, maken ze geen kans", zegt Dirk met zwaar Brabantse tongval. Nieuwe huisgenoten worden daarna altijd even 'getest'. Zo is Jacqueline even onder de douche gezet en daarna met meel overgoten.

Lenny kan binnenkort ook nog iets verwachten.

Er wordt erg veel samen gedaan in dit huis.

Getuige de 'Tegenover Afhaal Pang On Tour' van afgelopen zomer, een tweedaagse tour in een busje waarbij alle ouders in een race tegen de klok zijn bezocht door de bewoners van het huis. Opvallend was dat, eenmaal thuis, niemand bleek te roken. Ze waren wél op tijd terug

voor Temptation Island. Een mooie foto van de huisgenoten in Volendamse klederdracht hangt aan de muur als herinnering aan de tour. Toch zijn ze niet klef, vindt ex-huisgenoot Sanneke Schepers (vierdejaars SPH). Hoewel ze al een maand met een andere ex-huisgenoot samen in een huisje woont, komt ze hier nog steeds twee keer per week langs. Puur voor de gezelligheid. Aan de voorkant van het huis heeft jarenlang een autowrak gestaan. Na contact met de politie, die weinig zin had om zich over deze blikken outcast te ontfermen, heeft het huis zich vermaakt met de bolide. Het was ongetwijfeld de meest originele plek waar afgelopen winter een kerstboom heeft gestaan, en als lanceerinrichting voor industrieel vuurwerk was het een gevaar naast de weg. Nadat Jasper er nog een autostoel uit heeft gehaald, hebben de bewoners de auto richting rotonde geduwd. Opperuimd staat netjes.

Onze speurtocht naar de ranzigheid gaat ondertussen verder. We hebben een nieuwe tip gekregen in dit huis. Volgende week horen jullie meer...

Tekst: Wouter Schilpzand en Marten Witkamp

Foto's: Bart van Overbeeke

Tegenover Afhaal Pang

Sinterwaals reist de wereld rond

Na bijna dertig jaar trouwe dienst als Sinterklaas van studievereniging Van der Waals van Technische Natuurkunde heeft Sinterwaals de benen genomen. Hij is verdwenen, slechts een digitale afscheidsbrief achterlatend. 'Waarom moet ik elk jaar opgesloten zitten in dat stoffige N-laag om één keer per jaar naar buiten te mogen? Ik ben ook maar een mens van vlees en bloed. Ik ga lopen. Ik ga lopen tot de zon komt. Waarheen? Dat vertel ik niet', aldus de goedheilig man in zijn brief.

Eerder werd ie al gesignaleerd tijdens de eindronden van Createch in de W-hal, maar nu is Sinterwaals verder van huis. Vorige week is hij gezien in gewichtloze toestand ter hoogte van Frankrijk. Het schijnt dat hij daar geheim onderzoek deed voor de ESA. Hij stuurt wel trouw foto's van zijn belevenissen, maar heeft de studenten en medewerkers van natuurkunde op het hart gedrukt hem niet te komen

zoeken. Hij bezoekt de komende tijd vrienden in het buitenland. Of hij op tijd terug is voor de Sinterwaalsviering op 10 december, is niet zeker.

Foto: Gerard Harkema

Effe zeuren

/Fred Steutel

'Het hogeronderwijslandschap zal ingrijpend veranderen als Nijs haar zin krijgt' staat op 11 oktober in de wetenschapsbijlage van de Volkskrant. Wat is er toch mis met onze bewindslieden van Onderwijs en Wetenschappen? Niets eigenlijk. Toch wordt al jarenlang het universitaire landschap afwisselend omgeploegd en platgewalst door oekazes uit Zoetermeer. Voorbeelden: de democratisering (WUB), de ondemocratisering (MUB), de nu afgeschafte voorwaardelijke financiering, de bijna afgeschafte visitaties van onderzoek en onderwijs, de verkorting van de studietijd met daarna voor de bètavakken weer verlenging, en nu het Bologna-circus. Deze ingrepen in het universitaire

landschap hebben tientallen manjaren aan hoogbetaalde, maar overigens volstrekt triviale inspanning gekost; weinigen hebben de indruk dat dit alles geleid heeft tot verbetering van onderwijs en onderzoek; velen menen het tegendeel. Toch is er niets mis met onze bewindslieden: het zijn hardwerkende economen, onderwijzers of zelfs onderwijseconomen. Ze hebben dikwijls maar weinig ervaring in of binding met de universitaire wereld, en laten daarom -in wezen heel verstandig- de universiteiten over aan de Zoetermeerse subtop en, helaas, daar is wel van alles mis mee. De Zoetermeerse subtop heeft een hekel aan de universitaire wereld en een bloedhekel aan hoogleraren ('perfessers'); daarom verzinnen ze voortdurend ambtelijke spaken om in onze wetenschappelijke wielen te steken. Een Zoetermeerse subtopper zei ooit tegen een universitaire subtopper: "Als jullie er al lang niet meer zijn, dan zijn wij er nog". 'Er zijn' dat is waar het in Zoetermeer om gaat, al wil men natuurlijk ook, en bij voorkeur royaal, betaald worden. Analoog aan onze Europese instellingen vult men de eigen gelederen aan met gelijkgestemden. Het zou allemaal nog zo erg niet zijn, als niet de universitaire wereld uit gemakzucht of uit misplaatste concurrentiezucht al deze landschapsvernieling zonder protest over zich heen had laten komen, veelal met instemming van de VSNU, door menigeen als vijfde colonne beschouwd. Het wordt tijd voor een minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen met kennis van universitaire zaken en met gezag in Zoetermeer.

GEERT en BEERT door Ruben Libgott
www.geertenbeert.nl

